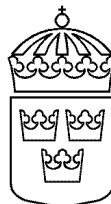

Riksdagens protokoll

1994/95:73

Onsdagen den 15 mars

Protokoll
1994/95:73

Kl. 9.00 – 12.13
12.30 – 12.40

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 9 mars.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

1994/95:153 till finansutskottet

Redogörelser

1994/95:RR5 till finansutskottet

1994/95:RR6 till utbildningsutskottet

Motioner

1994/95:So29 till socialutskottet

1994/95:Ub31 – Ub36 till utbildningsutskottet

1994/95:A24 – A28 till arbetsmarknadsutskottet

3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 8 mars

AU7 Anslag till jämställdhet m.m.

Mom. 1 (anslag till Jämställdhetsombudsmannen m.m.)

Såvitt avser anvisning av ramanslag

1. utskottet i motsvarande del

2. res. 1 i motsvarande del (v)

Votering:

290 för utskottet

22 för res. 1

7 avstod

30 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan i motsvarande del.

Prot. 1994/95:73
15 mars

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 151 s, 71 m, 23 c, 22 fp, 10 mp, 13 kds

För res. 1: 1 m, 21 v

Avstod: 2 m, 5 mp

Frånvarande: 10 s, 6 m, 4 c, 4 fp, 1 v, 3 mp, 2 kds

Patrik Norinder (m) anmälde att avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Christel Anderberg (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Såvitt avser jämställdhetsarbetets inriktning

1. utskottet i motsvarande del

2. res. 1 i motsvarande del (v)

3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

Res. 2 ställdes mot res. 1 som biträdades med acklamation.

Huvudvotering:

297 för utskottet

21 för res. 1

4 avstod

27 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan i motsvarande del.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 152 s, 74 m, 23 c, 23 fp, 14 mp, 11 kds

För res. 1: 1 v

Avstod: 1 m, 2 mp, 1 kds

Frånvarande: 9 s, 5 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 3 kds

Mom. 3 (anslag till kvinnoorganisationerna)

1. utskottet

2. res. 3 (m)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU6 Arbetsdomstolen m.m., anslag

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU10 Statliga arbetsgivarfrågor

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU14 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1994/95

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JoU12 Forskning och försök rörande alternativ till burhållning av värphöns

Mom. 1 och 2

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 3 (vissa frågor i övrigt om det fortsatta omställningsarbetet)

1. utskottet

2. res. (m)

Votering:

248 för utskottet

73 för res.

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 151 s, 1 m, 23 c, 23 fp, 21 v, 16 mp, 13 kds

För res.: 73 m

Frånvarande: 10 s, 6 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 2 kds

NU14 Tilläggsbudget

Kammaren biföll utskottets hemställan.

NU15 Kreditgarantier för fartygsfinansiering

Kammaren biföll utskottets hemställan.

NU16 Avtal om avräkning vid handel med finansiella instrument och valuta

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU27 Riksdagens revisorers förslag angående tillsyn – innebörd och tillämpning

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU29 Kommunallagsanpassning av kyrkolagen m.m.

Mom. 1 (fråga om avslag på proposition 1994/95:129)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

300 för utskottet

21 för res. 1

1 avstod

27 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 151 s, 75 m, 23 c, 1 fp, 21 v, 16 mp, 13 kds

För res.: 21 fp

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 10 s, 5 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 3 (den kyrkokommunala kompetensen)

1. utskottet

2. res. 3 (c)

Votering:

288 för utskottet

Prot. 1994/95:73
15 mars

23 för res. 3
11 avstod
27 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 151 s, 75 m, 12 fp, 21 v, 16 mp, 13 kds
För res. 3: 23 c
Avstod: 11 fp
Frånvarande: 10 s, 5 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 13 (stat-kyrka-frågan)

1. utskottet
2. res. 6 (c)
3. res. 7 (fp)
Förberedande votering:
28 för res. 6
24 för res. 7
271 avstod
26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:
273 för utskottet
23 för res. 6
24 avstod
29 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 152 s, 71 m, 21 v, 16 mp, 13 kds
För res. 6: 23 c
Avstod: 1 m, 23 fp
Frånvarande: 9 s, 8 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 2 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU34 Stöd till politiska partier

1. utskottet
2. res. (m)
Votering:
248 för utskottet
72 för res.
29 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 151 s, 1 m, 23 c, 23 fp, 21 v, 16 mp, 13 kds
För res.: 72 m
Frånvarande: 10 s, 7 m, 4 c, 3 fp, 1 v, 2 mp, 2 kds

Henrik Landerholm anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

KU35 Anslag till Datainspektionen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU9 Några frågor angående EG-domstolen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU10 Särskild utlänningskontroll

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU17 Ansvar för skada vid internationell järnvägstrafik, m.m.

Mom. 1

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 2 (ansvar för skada vid inrikes järnvägstrafik)

1. utskottet

2. res. (c)

Votering:

296 för utskottet

22 för res.

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 75 m, 1 c, 22 fp, 20 v, 15 mp, 13 kds

För res.: 22 c

Frånvarande: 11 s, 5 m, 4 c, 4 fp, 2 v, 3 mp, 2 kds

LU18 Ändring i lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FöU6 Vissa organisationsfrågor, m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SfU11 Invandring – Tilläggsbudget

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SoU12 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1994/95

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU9 Folkbildning

Mom. 1 (medelsanvisningen till Bidrag till folkbildningen)

1. utskottet

2. res. (m)

3. under överläggningen framställt yrkande (fp)

Förberedande votering:

74 för res.

22 för yrk.

225 avstod

Prot. 1994/95:73
15 mars

28 frånvarande

Kammaren biträdde res.

Lennart Fridén och Jerry Martinger (båda m) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:

Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 2 – 6

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU10 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU11 Arkivet för ljud och bild

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU12 Stöd till trossamfund m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU13 Lotterifrågor

Mom. 2 (ökade intäkter till folkrörelserna från lotteri- och spelmarknaden)

1. utskottet

2. res. 1 (m, c, fp, kds)

Votering:

186 för utskottet

133 för res. 1

1 avstod

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 151 s, 19 v, 16 mp

För res. 1: 75 m, 23 c, 22 fp, 13 kds

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 10 s, 5 m, 4 c, 3 fp, 3 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 8 (kasinospel av internationellt slag)

1. utskottet

2. res. 2 (m, c, fp)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU20 Forskning

Kammaren biföll utskottets hemställan.

TU10 Viss internationell verksamhet

Kammaren biföll utskottets hemställan.

TU11 Överstyrelsen för civil beredskap
Kammaren biföll utskottets hemställan.

BoU10 Kulturstöd vid ombyggnad m.m.

Mom. 2 (beslutsram och anslag till bidrag till konstnärlig utsmyckning)

1. utskottet
2. res. 1 (m)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 4 (beslutsram för icke-statliga kulturlokaler)

1. utskottet
2. res. 3 (fp)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

BoU11 Allmänna samlingslokaler

Mom. 1 (beslutsram och anslag)

1. utskottet
2. res. 1 (m)
3. res. 2 (v)

Förberedande votering:

76 för res. 1

25 för res. 2

220 avstod

28 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 2 (situationen för vissa samlingslokalföreningar)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets hemställan och därefter i fråga om motiveringen.

Hemställan:

1. utskottet
2. res. 4 (v)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 3 (m)

Kammaren godkände utskottets motivering med acklamation.

BoU12 Länsstyrelserna

Mom. 1 (inriktningen av vissa besparingsåtgärder och anslag)

1. utskottet
2. res. 1 (m)

Prot. 1994/95:73
15 mars

3. res. 2 (v)
Förberedande votering:
75 för res. 1
20 för res. 2
226 avstod
28 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 2 och 3
Kammaren biföll utskottets hemställan.

Beslut om samlad votering

På förslag av tredje vice talmannen medgav kammaren att dagens ärenden fick avgöras i ett sammanhang efter avslutad debatt.

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

4 § Frågor om riksdagsledamöternas ekonomiska intressen m.m.

Föredrogs
Konstitutionsutskottets betänkande 1994/95:KU44
Frågor om riksdagsledamöternas ekonomiska intressen m.m.

Anf. 1 OLA KARLSSON (m)

Herr talman! Det här betänkandet innehåller en fortsatt behandling av frågor runt ett av vårens KU-betänkanden. Det handlar om ledamöternas ekonomiska intressen.

349 ledamöter i denna kammare bestämmer genom sina åtgärder och knapptryckningar inriktningen av och färdriktningen för stora delar av det svenska samhället. På grund av att vårt samhälle har en unikt hög grad av politisk styrning kommer i stort sett alla svenskar att vara beroende av och påverkas av vilka knappar som jag och andra ledamöter trycker på.

Därför är det viktigt att de politiska partierna lyckas rekrytera och behålla riksdagsledamöter som genom sin kompetens och bredd kan representera Sverige geografiskt, köns- och åldersmässigt och även socialt. Inte minst viktigt är att de tillför det kunnande som krävs för att tryckandet skall bli riktigt och fingrarna skall landa på rätt knapp.

Både i ett perspektiv med ett ökat personvalsinslag och mot bakgrund av fjolårets mutåtals mot en av mina partikamrater har behovet av någon form av registrering av ledamöternas olika bindningar aktualiserats.

Som en följd av vårens KU-betänkande påbörjades också inom förvaltningskontoret ett arbete med att ta fram ett underlag i den här frågan. Därefter har också en arbetsgrupp tillsatts med uppgift att utifrån det framtagna materialet utforma ett lämpligt registreringssystem.

Det finns emellertid skäl att till den här arbetsgruppen föra fram ett antal synpunkter för övervägande. Vi riskerar nämligen att slänga ut barnet med badvattnet om vi gör alltför långtgående registreringar. Det här förs också fram i motion K314.

Risken finns att vi med en alltför långtgående registrering omöjliggör för ett antal yrkesgrupper att ta politiska uppdrag; framför allt gäller det ledamotskap i riksdagen. Det finns också risk för att ett ledamotskap kan kräva att man helt skall avveckla ett civilt arbete eller ett eget företagande.

Båda alternativen är olyckliga, eftersom kompetensen är värdefull i riksdagen och det är viktigt med en fortsatt knytning till arbetslivet. Om man skall kunna gå tillbaka till en civil karriär eller ett eget företag krävs ofta att man har kvar en knytning under den tid som man sitter i riksdagen. Riksdagen bör innehålla fler grupperingar än yrkespolitiker som sitter här på livstid.

Låt mig ta några exempel på registreringar som kan spolia yrkesverksamhet och/eller ett ledamotskap i riksdagen. Advokater och jurister måste för vissa klienters räkning resa utomlands. De får inte avslöja sådant som kan påverka klienten, exempelvis en resa till en specifik ort. Om man genomför en registrering av utlandsresor som är betalda av andra omöjliggörs den här typen av uppdrag och verksamhet. Samma sak kan gälla marknadsförare och säljare. Ett avslöjande av resor kan spolia både affärer och förhållandet till klienter.

Samma sak kan också ske om registrering skall göras av anhörigas resor betalda av andra. Om jag skulle gifta mig med en säljare på Bofors i min hemstad Karlskoga skulle konsekvensen bli omplacering, antingen för henne eller mig. Så kan det också bli om registrering skall omfatta anhörigas ekonomiska bindningar i övrigt. Några har valt att alltsedan giftermålet ha separata ekonomier, av olika skäl. Andra kan ha närstående som driver en verksamhet som likt advokaters inte kan eller får offentliggöras.

Herr talman! Vi säger ja till registrering, men den skall inte vara så långtgående att viktiga grupper i samhället stängs ute från ett ledamotskap i riksdagen.

Dessa och andra synpunkter borde därför utskottet ha hänvisat till arbetsgruppen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till den moderata reservationen nr 2. I övriga delar yrkar jag bifall till utskottets hemställan.

Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp)

Herr talman! I konstitutionsutskottet har vi fått in en motion som har undertecknats av representanter för alla partier i riksdagen. Det är inte vanligt. Men det är desto mer glädjande, eftersom det handlar om etikfrågor för politiker.

Motionärerna menar att den arbetsgrupp som har tillsatts för att ta fram ett registreringssystem för riksdagsledamöternas ekonomiska förhållanden, styrelseuppdrag m.m. borde ges ett väsentligt vidgat uppdrag.

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Detta är en viktig motion. Man gör en bra analys över varför förtroendet för politiker är dåligt, och man vill angripa problemets kärna med ett brett åtgärdsprogram för Sverige. För detta krävs såväl forskning, kunskapsspridning och debatt som värdering av de åtgärder som har vidtagits i andra länder.

I stället för att enbart inrikta sig på riksdagsmän bör arbetsgruppen också se om reglerna kan gälla andra beslutsfattare i offentlig tjänst, och man bör också kunna ge råd till statsråd.

Förtroendet för politiker är dåligt, för att inte säga uruselt. Vad beror det på? I första hand beror det sannolikt på oss själva, på hur vi betar oss, agerar och ser på vår roll och vårt uppdrag som förtroendevalda. En större ödmjukhet och respekt för uppdraget och en större lyhördhet för dem som har valt oss tror jag är en bra utgångspunkt.

Syftet med etikgruppens vidgade uppdrag bör enligt motionen vara att man just genom klara riktlinjer och en öppen diskussion skall öka politikerns respekt för sitt uppdrag som förtroendevald. Därigenom kan i sin tur allmänhetens förtroende för politiker och beslutsfattare i offentlig tjänst tillta.

Tyvär var det bara Miljöpartiet i konstitutionsutskottet som ville tillstyrka den här motionen. Majoriteten ansåg att etikarbetsgruppen är oförhindrad att ta upp frågor utöver registreringssystemet som har anknytning till riksdagsledamöternas uppdrag och att det räcker. Någon annan och mer sakligt inriktad invändning mot motionsförslaget har jag över huvud taget inte fått höra.

Men det här argumentet håller ju inte. Majoriteten skriver i betänkandet att arbetsgruppens uppgift i första hand är att arbeta vidare med att utforma ett registreringssystem. Med ett bifall till motionen växer uppdraget så mycket att det här jobbet blir en mindre del av gruppens arbete, och en så stor ändring av arbetsgruppens uppgifter och tidsramar kan knappast gruppen själv besluta om.

Jag tycker att politikerföraktet och politikernas bristande respekt för sina egna uppdrag borde tas på betydligt större allvar. Vi lever i en tid med snabba värderingsförändringar, och demokratin är en skör planta som måste vårdas om den skall växa. Det är heller inte givet att dagens honnörsord är morgondagens, särskilt inte om vi tillåter att gapet mellan väljare och valda fortsätter att växa.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anf. 3 KURT OVE JOHANSSON (s)

Herr talman! Under senare år har debatten om etikfrågorna på olika samhällsområden fått ökad aktualitet. Politikerområdet utgör härvidlag inget undantag. Det är bra att debatten om etik i politiken nu har kommit i gång på allvar.

Barbro Westerholm, som kommer efter mig på talarlistan, och hennes medmotionärer från de övriga riksdagspartierna har i hög grad bidragit till detta och fört etikfrågorna framåt. Ni har verkligen gjort er förtjänta av ett sådant erkännande. Det är glädjande att ert engagemang nu börjar ge synbara resultat.

Vi kan också glädja oss åt att det nu finns en mycket bred samsyn kring etikfrågorna här i riksdagen. Det är viktigt att åtgärder vidtas i syfte att fördjupa förtroendet mellan väljare och valda, vilket framhålls i motion K301 och också betonades av Peter Eriksson i hans anförande. Vi är fullkomligt överens om att ett förtroendefullt förhållande mellan väljare och valda är grundläggande för en levande demokrati.

I fjol ställde riksdagen sig bakom ett enigt KU-betänkande som syftade till att uppgifter om riksdagsledamöternas ekonomiska förhållanden och ledamotskap i olika slags styrelser bör finnas redovisade och vara tillgängliga för allmänheten. Det måste anses som i högsta grad rimligt att ledamöterna öppet redovisar de olika bindningar och intressen som kan tänkas påverka det politiska uppdraget.

Som framgår av det KU-betänkande som vi nu behandlar har riksdagsbeslutet från i fjol lett fram till att en kommitté tillsatts med uppgift att lägga fram förslag om hur en sådan redovisning skall kunna ske. När utredningen redovisat sina överväganden och förslag återkommer förvaltningskontoret till riksdagen med förslag om den praktiska utformningen av ett sådant register.

Den redovisning av riksdagsledamöternas ekonomiska intressen som nu diskuteras är heller inget unikt för Sverige. I många andra länder finns redan en sådan registrering. Så är fallet t.ex. i våra nordiska grannländer Danmark, Norge och Finland.

I motion K314, den som Ola Karlsson talade för, varnas för risker med en registrering. Det kommer till uttryck i motionen på bl.a. följande sätt:

”Sålunda får registrering t.ex. av ledamöters ekonomiska ställning och andra kopplingar inte innebära att närståendes yrkesverksamhet försvåras eller att deras integritet träds för när.”

Jag skulle på den här punkten vilja säga till Ola Karlsson att man knappast behöver befara att någons integritet skall trädas för när av ett kommande förslag om registrering av riksdagsledamöternas ekonomiska intressen. Det sitter, Ola Karlsson, alltför kloka kvinnor och män i arbetsgruppen för att så skulle kunna ske. Ett otillbörligt intrång i den personliga integriteten skulle för övrigt också stå i strid med datalagen, som i det här sammanhanget faktiskt har en mycket hög dignitet.

För övrigt förtjänas att nämnas att samtliga riksdagspartier är representerade i den här arbetsgruppen. Jag vågar försäkra att under de två sammanträden som vi redan har haft i arbetsgruppen har de synpunkter som finns i Ola Karlssons motion också anhängiggjorts i diskussionerna i gruppens arbete.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag framhålla att den av talmanskonferensen tillsatta arbetsgruppen inte har några som helst direktiv som begränsar dess arbete. Jag vill betona det, eftersom jag förstod det som att Peter Eriksson hade den uppfattningen. Den här arbetsgruppen är oförhindrad att ta upp vilka frågor som helst av etiskt slag med anknytning till ledamöternas uppdrag i riksdagen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan i konstitutionsutskottets betänkande 44.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Anf. 4 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Kurt Ove Johansson säger att gruppen är oförhindrad att ta upp vilka frågor som helst som har anknytning till riksdagsledamöternas uppdrag. Det är möjligt att det stämmer. Men i den motion som har skrivits under av representanter från alla partier i riksdagen föreslås ett mycket bredare angreppssätt, och ett sådant angreppssätt kan knappast den här gruppen gå in för, för då går man, som jag ser det, långt utöver sitt uppdrag. Menar Kurt Ove Johansson verkligen att det här skulle vara möjligt för arbetsgruppen att göra, att man utan några som helst problem skulle kunna ta på sig det uppdrag som föreslås i motionen?

Anf. 5 KURT OVE JOHANSSON (s) replik

Herr talman! Jag är långt ifrån säker på att Peter Eriksson har rätt på den punkten. I motion K301, som Peter Eriksson i sin reservation ansluter sig till, kan man t.ex. läsa följande:

”Vidare behövs en värdering av de åtgärder som andra länder vidtagit för att öka förtroendet för sina politiker och beslutsfattare och en bedömning av vad som kunde vara lämpligt att införa också i Sverige.”

Om man har följt arbetsgruppens arbete kan man konstatera att detta är precis vad gruppen har gjort. Gruppen har samlat in material, bl.a. från de nordiska länderna men även från andra länder, och hela den biten är så att säga aktualiserad i arbetet.

Dessutom, Peter Eriksson, är jag övertygad om att när arbetsgruppen lägger fram sina förslag kommer det att leda till en positiv debatt ute i samhället. Jag tror inte att det är särskilt djärvt att tro att politikererna på lokal och regional nivå kommer att finna att den redovisning som kommer att ske för de svenska riksdagsledamöterna också skulle kunna tillämpas lokalt och regionalt. Det avgör de naturligtvis själva.

Jag är ändå övertygad om att vårt arbete och den diskussion som följer på det här arbetet i det fallet kommer att kunna bli ett åtgärdsprogram för Sverige. Jag har förstått det som att det just är formuleringen ”åtgärdsprogram för Sverige” som Peter Eriksson har hakat upp sig på.

Det resonemang som jag nu för kommer också delvis till uttryck i Svenska Dagbladet i dag i en intervju med Anders Björck, där han tar upp bl.a. journalister, advokater och domare som grupper som också bör registreras. Så den tanke jag förde fram är alltså inte så särskilt djärv. Det faktum att vi startar diskussionen här i riksdagen med en redovisning av riksdagsledamöternas ekonomiska förhållanden kommer att få följdverkningar. I vissa fall kommer vårt arbete också på det sättet att kunna bli ett åtgärdsprogram för Sverige.

Jag menar därför att konstitutionsutskottet helt och fullt hade fog för att avstyrka motionerna med den motivering som anges i betänkandet. Det arbete som motionärerna egentligen kräver skall komma i gång sker ju också.

Anf. 6 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Vad utskottet och Kurt Ove Johansson har skrivit i betänkandet är att den här gruppen i första hand skall syssla med att ta

fram ett förslag till ett register. Man är väldigt naiv om man tror att ett sådant registersystem på något allvarligt sätt skall kunna råda bot på ett så grundläggande problem som det ökande politikerföraktet i samhället.

Däremot har man i motionen ett helt annat, betydligt bredare angreppssätt. Det är ett helt annat sätt att se på problemet, i hela dess vidd. Jag tror inte att Kurt Ove Johansson på allvar menar att den här gruppen skall jobba med detta, trots att han föreslår att motionen skall avslås. Han vill att den skall jobba begränsat med registreringssystemet, och han hoppas att det skall leda till en bredare debatt i samhället. Det är möjligt att det blir så, men det kommer inte på något avgörande sätt att förändra det ökande politikerföraktet. Jag tror att det måste till ett bredare perspektiv, med forskning, utbildning och annat som föreslås i motionen, om vi skall ta det här på allvar.

Anf. 7 KURT OVE JOHANSSON (s) replik

Herr talman! Jag tycker inte, Peter Eriksson, att det är naivt att tro att det arbete som vi kommer att utföra här, och som förhoppningsvis leder fram till ett förnuftigt förslag om en redovisning av riksdagsledamöternas ekonomiska intressen, skulle kunna ge ringar på vattnet. Det är inte en djärv tanke att många kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige kommer att diskutera de här frågorna om vi lägger fram ett förnuftigt förslag. Jag håller inte alls för otroligt att det kommer att bli så att de tar till sig mycket av den diskussion som vi kommer att medverka till.

Det är naturligtvis riktigt, som Peter Eriksson säger, att det är viktigt med forskning, utbildning, kunskapsspridning och en levande debatt om frågor som har samband med allmänhetens förtroende för politiker och politik. Vi är fullständigt överens på den punkten.

Jag skulle kanske vilja gå ett steg längre och säga, att när det gäller den s.k. levande debatten har vi naturligtvis som politiker och riksdagsledamöter också ett stort ansvar för att den här debatten kommer att föras och vara aktiv. Om vi tar det ansvaret, och om det som är min förhoppning växer fram i arbetsgruppen, tror jag att vi genom bl.a. Barbro Westerholms insatser har gjort en stor insats inte bara för riksdagens ledamöter utan också för hela landet.

Anf. 8 BARBRO WESTERHOLM (fp)

Herr talman! Jag skall tala för den sjupartimotion där jag är en av undertecknarna och vars huvudsyfte är hur vi skall arbeta för att stärka allmänhetens förtroende för politiker.

Bakgrunden är oron över vad ett minskat förtroende för oss politiker innebär som hot mot demokratin. Det här är en oro som inte bara finns hos oss här i Sverige, utan också finns i demokratier världen över, inte minst i de nya demokratierna, där man inte är så van vid ett demokratiskt styrelseskick.

I höstas ordnade US Government of Ethics och US Information Agency i USA ett möte om Ethics in Governments. I ett välkomstbrev till konferensen skrev president Clinton följande:

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

”I kölvattnet på det kalla kriget är det amerikanska folket engagerat i att stödja demokratin i dess framgång i hela världen. En konferens om ledares etiska ansvar ger oss instrument ägnade att åter väcka förtroende för demokratiska institutioner och försäkras om deras framgång. Jag är tillfreds med att representanter från så många olika nationer har kommit till denna konferens för att delge varandra kunskap om hur man skapar mer effektiva regeringar som är värda medborgarnas stöd. Ni alla hjälper till att stärka frihetens, demokratin och den fria marknadsekonomin ställning i vår värld.”

Målsättningen med konferensen var:

för det första att internationellt skapa insikt om att demokratin grundval är allmänhetens förtroende för dess beslutsfattare,

för det andra att stimulera godkännandet av normer för uppförande och andra etiska strukturer bland beslutsfattare och tjänstemän och därmed säkra deras integritet,

för det tredje att inleda ett internationellt utbyte av information och erfarenheter av utveckling av etikprogram i regeringskansli och myndigheter samt

för det fjärde att förvärva inblickar i andra länders system som kan användas i det egna landets program.

54 länder deltog i konferensen. Som en röd tråd genom föredrag och diskussioner gick oron över allmänhetens/väljarnas minskade förtroende för politiker och den administrativa makten.

Därför har man i ett antal länder – t.ex. USA, England, Kanada, Australien, Sydafrika och Lettland – skapat särskilda enheter, knutna till regeringskansliet eller fristående, som har till uppgift att på olika sätt stärka förtroendet för politikerna.

Man kan säga att alla har börjat med den ekonomiska frågan, som riksdagen ju fattade beslut om häromåret. Men när man startar med den vidgas efter ett tag världen, och man ser en rad andra problem, som man också måste tackla. Det är precis vad Kurt Ove Johansson var inne på att den etikgrupp som tillkom i höstas skall se på.

Jag kan nämna att man i Lettland är djupt oroad av den misstro människor har gentemot makthavare. Det var något som grundades i och med att Sovjetunionen skapades och med dess inträde i Lettland. Nu när Lettland har blivit fritt inser man att det är viktigt dels att förmedla till de nyvalda politikerna vad de skall tänka på när de utövar makten i en demokrati, dels att öka kunskaperna hos och informera allmänheten om vilka krav man kan ställa på sina politiker och vilka begränsningar som finns för politiker i en demokrati, där man ofta får nöja sig med kompromisser. Det är inte en som får helt som han vill, därför att det finns flera partier.

Debatten om etik i politiken och förtroendet för oss politiker har kommit längre i en hel del länder. Det är helt uppenbart att vi har kommit in relativt sent, och man kan fundera över vad det beror på. Jag tror att det helt enkelt är så att andra tidigare har uppmärksammat de hot mot demokratin som ett dåligt förtroende bland väljarna innebär för politiker och beslutsfattare i myndigheter.

Det är det som ligger bakom den motion som vi har väckt, som innebär att den Brinkska etikgruppen skulle få ett vidgat uppdrag. Jag skall inte upprepa syftet – det har nämnts tidigare.

Konstitutionsutskottet har nu avstyrkt motionen, med motiveringen att man kan utgå från att de synpunkter som förs fram i motionen kommer att övervägas av arbetsgruppen. Jag är, efter kontakt med arbetsgruppens ordförande och efter den här debatten, övertygad om att så blir fallet. Så har utvecklingen varit också i andra länder.

När riksdagen avslår en motion som man själv har väckt kanske man inte behöver vara ledsen för det, därför att den har ändå haft effekt och fått gehör. Jag kan nämna att jag 1991 väckte en motion om att talmannen borde ta initiativ till en arbetsgrupp som skulle ta upp etikfrågor och som skulle vara parlamentariskt sammansatt. Motionen avslogs i riksdagen våren 1991, men hösten 1994 tillsatte talmannen denna arbetsgrupp – utan att någon motion då var aktuell. Det visar att utvecklingen går mot ett visst håll.

Jag är övertygad om att den arbetsgrupp som nu är tillsatt också kommer att ta till sig det vidgade uppdraget. Om man nu är inne på att se vad som görs internationellt, kommer man också att se det positiva i t.ex. den etikinstitution som finns i London, som sammanställer vad som görs över världen, förmedlar kunskap genom utbildning för politiker och andra beslutsfattare osv.

Jag känner mig därför ganska trygg i den hantering av detta ärende som har skett, inte minst genom att tredje vice talmannen, som presiderar här i dag, ingår i arbetsgruppen och har åhört denna debatt och inte bara läst betänkandet.

Anf. 9 EVA ZETTERBERG (v)

Herr talman! Förtroendet för politiker har minskat. Det vet vi alla, från olika forskningsrapporter och undersökningar. Då måste vi ställa oss frågan varför det är så och vem som skall se till att förtroendet ökas.

Ibland får jag intrycket att vi i stor utsträckning skyller på journalister och på en rad andra institutioner i samhället. Jag tror att det är oerhört viktigt att se vilka faktorer, som är betydligt mer komplicerade, som ligger bakom detta bristande förtroende. Självklart spelar det in att det då och då blossar upp olika affärer, där enskilda politiker klart har gjort sig skyldiga till övergrepp eller på olika sätt har missbrukat sin situation. Men jag tror att det är långt ifrån hela sanningen.

Vi har också att räkna med att tillvaron har blivit betydligt mer komplicerad och att saker och ting avhandlas i en otroligt mycket snabbare takt i dag än för 50 år sedan.

Vi har också det faktum i vårt land att vi i dag har en mycket ansträngd ekonomi, dvs. att utrymmet för ekonomiska reformer som ger människor mer pengar och som underlättar inte är så stort i dag, om vi jämför med hur det var några år tillbaka i tiden. Det gör att politiker blir en utsatt grupp och får stå för impopulära beslut.

Då kan man fråga sig hur vi skall kunna förändra detta. Ja, vi kan och bör beakta olika förslag. Det är väldigt viktigt att konstatera att det är

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

vi själva som måste gå först. Vi kan inte förvänta oss att andra grupper skall visa hur förtroendet för oss skall öka. Precis som Barbro Westerholm nämnde är det minskade förtroendet ett allvarligt hot mot demokratin. Om vi som fattar besluten inte åtnjuter förtroende innebär det att människor i sitt dagliga liv inte tillmåter politiker möjlighet att påverka situationen, att förändra i den riktning som man vill.

Vi måste alltså se till vilka förändringar som är nödvändiga, att det inte enbart handlar om enskilda politikernas missbruk utan om hur vi skall kunna bygga upp förtroendet genom att visa att vi har genomtänkta förslag, att vi kan samarbeta och att vi avstår från att utnyttja makt för egna förmåner. Det är där som vi måste gå före.

Ola Karlsson var inne på reservationen från moderaterna till betänkandet och upprepade moderaternas skepsis mot en långtgående registrering. Jag beklagar att moderaterna har den inställningen. I våras när vi fattade beslutet uppfattade jag att det var en helt enig riksdag. Då fanns inga betänkligheter från moderaterna. Men jag kan inte låta bli att fundera över om det var den aktuella politiska situationen, med ett påtagligt exempel på missbruk av just en moderat ledamot, som gjorde att man då avstod.

Min uppriktiga vädjan till Moderata samlingspartiet är att nu konstruktivt medverka i registreringen. Det tror jag att inte bara övriga partier utan definitivt också Moderata samlingspartiet har glädje av. Vi skall visa att vi gör detta tillsammans, att detta är en gemensam uppgift för riksdagspartierna.

Kurt Ove Johansson var inne på att det sker en ekonomisk registrering i ett flertal länder. Det är inte alls så att Sverige går före. Han nämnde exemplet Norge. Jag vill komplettera den beskrivningen. I det system som man har i Norge är det bara två ledamöter som inte är med, som vägrat att vara med, trots att systemet är frivilligt. Det visar att vi har väldigt stora möjligheter att få en total uppslutning. De som inte ställer upp talar sitt eget tydliga språk.

Barbro Westerholm tog exemplet USA. Det är rätt roligt att kunna framhålla att just USA på det här området är ett föredöme för oss. Det är hög tid för Sverige att gå in på detta.

Den grupp som talmannen har tillsatt har ett oerhört viktigt uppdrag. Jag vill understryka, vilket också flera andra gjort, att det arbetet har föregåtts av ett mycket gediget arbete där framför allt Barbro Westerholm, men även andra, har varit engagerad. Detta arbete har inte bara bestått av motioner, om nu någon trodde det, utan om att föra ut de etiska frågorna i det vidare perspektiv som vi talat om, i form av seminarier i riksdagen, i tidningar och olika artiklar. Vi har ett fortsatt uppdrag att se till att det bredare perspektivet finns med. Det gäller definitivt oss alla, inte bara oss som arbetat med dessa frågor.

Vi vet att förvaltningskontoret har kommit i gång och har ett väldigt bra underlag. Nu när den tillsatta kommittén sätter i gång med arbetet tror jag att det i huvudsak kommer att handla om de ekonomiska förmånerna och de ekonomiska band som ledamöterna har med olika intressenter. Det är viktigt att man börjar där. Det ger den materiella

grund som kan visa hur det ser ut nu och också utgöra en startpunkt för de övriga frågorna.

Precis som andra förutsätter jag att det KU har skrivit i sitt betänkande, nämligen att man skall ta till sig det som finns föreslaget i motionen och det som uppstår under resans gång. Jag är så naiv att jag faktiskt tror att det är avsikten och att de av respektive parti utsedda representanterna känner sitt ansvar på det området.

Jag kan förstå att Peter Eriksson velat stötta motionen med en reservation. Jag kan naturligtvis fundera över varför man inte ansett den vara besvarad. Den är ju inte avstyrkt, utan idéerna finns med. Jag kan förstå Miljöpartiets engagemang för att på det här viset lyfta fram motionen. Jag uppfattar det så att man ändå kommer att beakta de olika synpunkterna. Jag är väldigt angelägen att se vad som kommer ut från arbetsgruppen.

Mitt förslag till Peter Eriksson är att väldigt noga bevaka vad Miljöpartiets representant, och naturligtvis också andra, gör. Sedan får vi hjälpas åt att se till att frågorna blir så brett belysta som vi vill och som jag uppfattat att också Peter Eriksson önskar.

Anf. 10 KURT OVE JOHANSSON (s)

Herr talman! Jag har naturligtvis ingen anledning att polemisera mot vad Eva Zetterberg sade. Jag kan till i stort sett hundra procent instämma i hennes anförande. Jag skulle måhända kunna ha ett behov av att förklara varför motion K301 har avstyrkts i konstitutionsutskottet, något som Eva Zetterberg tyckte var konstigt. Det beror på att vi har olika system i utskotten. Vi har diskuterat hur vi skall hantera motionerna i KU. Vi kom för några år sedan fram till att det för oss existerar bifall eller avslag. Jag skall gärna erkänna att det ibland när vi hanterar frågor naturligtvis hade varit en tillgång att kunna säga att det som krävs i en motion i stort sett helt och hållet är tillgodosett, alltså att kraven är tillgodosedda med vad utskottet har skrivit. Men vi har med det regelsystem som vi antagit inte möjligheter att ge uttryck för det. Det finns alltså en bra förklaring till det.

Jag tycker inte heller att man skall uppfatta detta med avslag så som man kanske omedelbart gör. Om man läser vad konstitutionsutskottet har skrivit ser man ju att utskottet, precis som Eva Zetterberg gav uttryck för, har en ambition att se till att det verkligen skall ske någonting på detta område. Jag tror att jag vågar försäkra att vi som sitter i arbetsgruppen och också sitter i konstitutionsutskottet naturligtvis kommer att även kunna tillmötesgå önskemålet att det utskottet skrivit verkligen skall bli en realitet. På den punkten tror jag att Eva Zetterberg kan känna sig helt lugn.

Anf. 11 EVA ZETTERBERG (v) replik

Herr talman! Jag har läst texten och ansett att den är tillräcklig. Jag har därmed också uppfattat att motionens krav och förslag kan komma att bli beaktade. Det är just därför som jag inte går på reservationen.

Jag tycker att detta visar på ett problem i riksdagen. Tänk er en utomstående som läser texten och som tycker att det är ett fruktansvärt

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

bra förslag som måste stödjas, vilket KU också gjort. Så läser man att motionen blir avstyrkt. Det är en teknisk fråga hur vi hanterar frågorna inom respektive utskott, men det blir problem när vi skall förklara det för en utomstående.

Anf. 12 OLA KARLSSON (m)

Herr talman! Jag tror att man gör det alldeles för enkelt för sig om man tror att tilltron till politiker och det politiska systemet handlar om ledamöternas ekonomiska intressen och eventuellt andra bindningar. Snarare är det så att vi har fått förtroende som politiker därför att vi är engagerade i olika intressegrupper, att vi har varit aktiva i fackföreningar, konsumentkooperation eller producentkooperation. Vi har bindningar som ledamöter, som politiska varelser.

Det är viktigt att vi pekar på konsekvenserna av en alltför långtgående registrering därför att en långtgående registrering på dagens och morgondagens arbetsmarknad kommer att drabba vissa yrkesgrupper. Det drabbar framför allt egenföretagare inom tjänstesektorn, det drabbar personer som jobbar inom exportverksamheter. Jag kommer själv från en ort, Karlskoga, som är mycket beroende av en exportinriktad försvarsindustri. Det vore, med en långtgående registrering, i praktiken omöjligt för en närstående till mig att ha ett jobb på Bofors, att sälja eller tillverka något, som innebär utlandsresor.

Snarare tror jag att det bristande förtroendet för politiker många gånger handlar om en dålig politik. De politiker som jag har haft störst misstroende mot i Karlskoga är de som öst miljoner över ett konkursmässigt Folkets hus. De har inte haft några ekonomiska bindningar i detta. De har haft bindningar som har handlat om känslomässiga lojaliteter. Det är någonting som vi aldrig kan få med i ett register, men som leder till en dålig politik och ett misstroende från väljarna.

Jag tror att det behövs någon form av register, någon form av sammanställning av vilka ekonomiska villkor som olika ledamöter har. Men den registreringen får inte gå så långt och framför allt inte drabba närstående och anhöriga, så att deras integritet träds för när eller att deras yrkesverksamhet omöjliggörs.

Anf. 13 EVA ZETTERBERG (v) replik

Herr talman! Vem har talat om mycket långtgående registrering? Vem har talat om att det skall vara en integritetskränkande registrering? Vem har talat om att riksdagsledamöter skulle kunna hamna i ett vakuum där man inte skulle ha relationer till företag eller intresseorganisationer?

Det är självklart att alla av oss har haft de kontakterna. Vi lever ju inte i ett tomrum där sådana kontakter inte existerar. Det är viktigt, Ola Karlsson, att synliggöra dessa samband, att visa vilka samband man har med en viss industri eller, vilket också har berörts, med en viss fackförening eller annan typ av ideell verksamhet. Det kan också vara väsentligt.

Jag blir litet konfunderad över Moderata samlingspartiets agerande. Man reserverade sig inte mot förslaget i våras när riksdagen fattade

beslut om att genomföra det, men man gör nu allt för att försvåra detta arbete i stället för att konstruktivt bidra.

Jag vill understyrka att det inte är så att jag eller någon annan som är engagerad i dessa frågor tror att man på ett enkelt sätt genom att ha en ekonomisk registrering av ledamöters ekonomiska intressen därmed skulle återvinna fullständigt förtroende från människor. Jag berörde det i mitt anförande. Det är otroligt många andra frågor som är avgörande och som vi också måste ta oss an.

Men det är en bra början att se just på detta område. Det finns mycken skepsis och i vissa fall befogade och i andra fall obefogade misstankar från allmänheten som på detta sätt kan undanröjas om man får klart för sig vilka villkor som gäller för oss ledamöter.

Anf. 14 OLA KARLSSON (m) replik

Herr talman! En av de saker som har diskuterats i arbetsgruppen, eller som i varje fall är refererat i Svenska Dagbladet i dag, är utlandsresor betalda av annan. Det kan vara utlandsresor betalda av ett eget företag. Det handlar också om utlandsresor för närstående betalda av annan.

Det skulle exempelvis innebära att min partikamrat Stig Rindborg, som driver advokatrörelse, inte skulle kunna resa utomlands. Han skulle inte kunna fullfölja sitt advokatycke med en sådan registrering. Det är oförenligt med rollen som advokat att avslöja resor som berör klienten.

Det här gäller också andra yrkesgrupper. Detta drabbar ett antal yrkesgrupper. Effekten blir att vi stänger ute vissa yrkesgrupper från riksdagsledamotskapet eller också att dessa ledamöter väljer att helt avsluta sitt yrkesliv. Jag tror att det är bra att riksdagsledamöter har kvar en kontakt med arbetslivet. De kan på deltid fortsätta att jobba i ett företag så att de när de så önskar kan gå tillbaka till arbetslivet.

Vi är inte betjänta av yrkespolitiker som sitter i kammaren på livstid. Riksdagsledamöter behöver en bred och god kontakt med arbetsliv och övrigt samhällsliv.

Anf. 15 EVA ZETTERBERG (v) replik

Herr talman! Det sista kan vi vara överens om, Ola Karlsson. Visst behöver vi den breda kontaktytan med arbetslivet, näringslivet, osv. Men jag har väldigt svårt att förstå resonemanget.

Av vilken anledning skulle det inte kunna vara med i ett register om Stig Rindborg som advokat eller någon annan vill göra resor, och visa på vilka förmåner som vi har fått som enskilda personer eller i kontakt med ett visst företag? Jag tycker det är självklart att det borde kunna finnas med och att det inte skulle förhindra dessa affärer.

Jag har upptäckt att ni i Moderata samlingspartiet är livrädda för att få fram detta system och se till att det fungerar. Det är ett system, vilket vi varit inne på, som finns i ett flertal andra länder. Är det verkligen så, Ola Karlsson, att det i Norge har lett till att man där har utestängt stora delar av samhällslivet? De signalerna har jag inte fått.

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Jag kan ha många synpunkter på det politiska systemet i USA med dess begränsningar. Men jag har inte uppfattat att det har fått konsekvensen att människor från exempelvis näringslivet eller advokater avstått från politisk karriär. Detta tycker jag att ert parti borde tänka över litet mer.

För min och Vänsterpartiets del är vi angelägna att arbetet kommer i gång ordentligt och att vi snabbt får ett konkret förslag i riksdagen som vi kan ta ställning till. Vänsterpartiet har drivit den här frågan under flera års tid. Det är väldigt roligt att se, åtminstone som det verkar, att alla partier har ställt sig bakom beslutet att genomföra detta.

Jag väddar än en gång till Moderaterna: Var mer konstruktiv. Se till att vi får ett bra förslag från arbetsgruppen till hur systemet med ekonomisk registrering skall fungera för oss riksdagsledamöter.

Anf. 16 KURT OVE JOHANSSON (s)

Herr talman! Jag tycker inte att det är fel att man som Ola Karlsson i sin motion pekar på de risker som en alltför långtgående redovisning av ekonomiska förhållanden skulle kunna föra med sig. Men precis som Eva Zetterberg blir jag faktiskt litet grand konfunderad när jag lyssnar på Ola Karlsson och försvaret för den motion som han pläderar för.

Trots alla de invändningar som finns i Ola Karlssons motion har jag ändå hela tiden velat tolka saken så, att Moderaterna alltså står fast vid den ståndpunkt de intog för ett år sedan och att de önskar en registrering av riksdagsledamöternas förhållanden i en riktning som anges i betänkande 1993/94:KU18.

När man hör Ola Karlsson argumentera för sin motion får man faktiskt intrycket att Moderaterna börjar få kalla fötter i denna viktiga fråga. Det finns så oerhört många ”men” i resonemanget som Ola Karlsson för. Det finns därför anledning, trots att Ola Karlsson här i sitt inledande anförande underströk att man från Moderaternas sida var för en registrering, att ställa en fråga.

Förhåller det sig på det sättet att Moderaterna inte bara ställer sig positivt till en registrering utan också till att denna registrering skall ha den inriktning som konstitutionsutskottet sade i sitt betänkande för ett år sedan och som vi var eniga om? Det skulle vara ett viktigt besked att få från Ola Karlsson. Det kan ha betydelse för arbetsgruppens fortsatta arbete.

Herr talman! Jag skulle gärna se att vi får ett klarläggande från Ola Karlsson på den här punkten. Hans argumentering för motionen tyder närmast på, precis som Eva Zetterberg sade, att man från Moderaternas sida helst skulle vilja backa från det eniga ställningstagande som vi gjorde för ett år sedan.

Anf. 17 OLA KARLSSON (m) replik

Herr talman! Moderaterna står fortfarande bakom betänkande 1993/94:KU18. De exempel på registreringar som vi talade om är också upptaget i betänkande 1994/95:KU44. Där står: ”Exempel på ekonomiska förhållanden som bör registreras är uppgifter om inkomst samt innehav av fastigheter och aktier. När det gäller styrelseuppdrag

som kan komma i fråga för registrering rör det sig t.ex. om uppdrag i bolagsstyrelser, ekonomiska föreningar, företags- och branschorganisationer, fackliga organisationer och organisationer med anknytning till boendet”:

Det ställer vi fortfarande upp på. Men jag tror att det vore farligt att föra registreringen så långt att vi också registrerar närstående och anhöriga. Det kan faktiskt spolia deras yrkesverksamhet.

Jag tror också att det vore farligt om vi för registreringen så långt att vi registrerar samtliga utlandsresor betalda av annan. Det kan gälla ett eget företag eller konsultverksamhet åt andra. Utlandsresor kan vara fullt legitima. De kan också vara sådana att det innebär ett avslöjande av en klient som försvårar en affärsrelation om de blir offentligtgjorda.

Registrering är bra. Men den får inte drivas så långt att vi utestänger viktiga grupper.

Anf. 18 KURT OVE JOHANSSON (s) replik

Herr talman! Jag tycker att Ola Karlsson påminner mer och mer om Don Quijote, han som slogs emot väderkvarnar. Om Ola Karlsson hade varit uppmärksam på mitt inledningsanförande hade han märkt att det framgick mycket klart att Ola Karlsson inte behöver befara att det förslag som kommer att växa fram på grundval av arbetsgruppens arbete innebär att man går för långt när det gäller vilka uppgifter som skall förekomma.

Precis som jag sade i mitt inledningsanförande sitter där väldigt många duktiga kvinnor och män, förnuftiga personer som vet vad det är fråga om. Jag tror alltså att Ola Karlsson på den punkten inte behöver känna någon som helst oro.

Herr talman! Jag vill också gärna betona att när vi nu diskuterar konstitutionsutskottets skrivningar om vad som skall ingå i en registrering skall man komma ihåg att vad utskottet skrev i fjol och vad utskottet upprepar i år är exempel på ekonomiska förhållanden som bör registreras. Det betyder inte att det inte finns ytterligare exempel på registreringar utöver dem som finns beskrivna här som skulle kunna komma ifråga när arbetsgruppen prövar frågan i sitt arbete.

Jag tycker ändå att det är ett bra besked som Ola Karlsson här har gett. Moderaterna står fast vid beslutet som konstitutionsutskottet fattade för ett år sedan. Det är då bara tråkigt att Ola Karlssons plädering för sin motion gör att man får intryck av att Moderaterna hemskt gärna skulle vilja dra sig bort från beslutet.

Detta går inte ihop med det ställningstagande som Moderaterna för ett år sedan var med om att göra och den plädering som Ola Karlsson gör här i kammaren.

Herr talman! Jag nöjer mig ändå med beskedet att Moderaterna i riksdagen står fast vid KU:s ställningstagande på den punkten, även om Ola Karlsson till alla delar inte gör det.

Anf. 19 OLA KARLSSON (m) replik

Herr talman! Det faktum att en arbetsgrupp består av många duktiga kvinnor och män är ingen garanti för att resultatet blir bra. Såvitt jag

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

förstår består vår regering av många duktiga kvinnor och män. Ändå tycker jag att mycket av politiken och förslagen därifrån är dåliga.

I det tidigare KU-betänkandet talar vi om inkomster och om innehav av fastigheter och aktier. Men innebörden blir en helt annan om resonemanget utvidgas till att också gälla bruttointäkter eller bruttoutgifter. Då handlar det om en registrering av mycket långtgående delar av en företagares ekonomiska verksamhet.

Det är detta som jag har velat varna för i min motion och som vi i utskottet har velat föra vidare till arbetsgruppen. Jag vore glad om Kurt Ove Johansson och andra tog till sig detta. Jag tror nämligen att många negativa effekter är förknippade med en registrering som drivs alltför långt.

Anf. 20 KURT OVE JOHANSSON (s) replik

Herr talman! Vi kanske inte skall föra denna diskussion längre än vad ämnet avser.

När det gäller det här med kvinnor och män och möjligheterna att komma med goda förslag tror jag nog att Ola Karlsson skall ta det litet lugnt, allra helst när han kommer in på frågor om huruvida den nuvarande regeringens politik är bra eller inte från hans utgångspunkter. Det beror ju på vad man jämför med. Jämfört med den förra regeringen tror jag nog att nu sittande regering kan få överbetyg. Men det är en annan debatt, som det finns anledning för oss att här lämna.

Frågan om ett otillbörligt intrång i den personliga integriteten tycker jag är betydelsefull i detta sammanhang.

Jag vill upprepa, Ola Karlsson, vad jag sade i mitt inledningsanförande, nämligen att vi har datalagen. Den har stor dignitet i detta sammanhang. Att arbetsgruppen skulle lägga fram förslag som skulle stå i strid med datalagstiftningen när det gäller detta med ett otillbörligt sätt att tackla integritetsfrågan tror jag, uppriktigt sagt, inte särskilt mycket på.

I 2 kap. 3 § i regeringsformen står just det som jag nyss har sagt till Ola Karlsson. Jag citerar gärna:

”Varje medborgare skall i den utsträckning som närmare anges i lag” – i det här fallet datalagen – ”skyddas mot att hans personliga integritet kränkes genom att uppgifter om honom registreras med hjälp av automatisk databehandling.”

Det finns alltså starka skrivningar i den svenska lagstiftningen. Därför behöver Ola Karlsson inte vara särskilt orolig för att en sådan här registrering – som jag anser vara fullständigt nödvändig även i Sverige – träder integriteten för när. På den punkten tror jag alltså att Ola Karlsson kan känna sig helt lugn. Han slåss mot väderkvarnar.

Anf. 21 PETER ERIKSSON (mp)

Herr talman! Jag tänkte ta upp ett etiskt dilemma – en fråga som jag tycker att det vore bra om den aktuella gruppen framöver kunde titta på. Det gäller en sak som jag tycker ofta upplevs som ett problem här i riksdagen. Inom praktiskt taget alla partier finns det nämligen enskilda ledamöter som skriver motioner som ofta är radikala och intressanta

och som förtjänar uppmärksamhet. De här motionerna får ofta också ganska stor uppmärksamhet i medierna, på landsorten och även på riksnivå. Jag tycker dock att det är ett problem att de inte vinner gehör i den egna riksdagsgruppen – riksdagsgruppen röstar mot, och det är även så att de som har motionerat röstar mot sina egna motioner – om man nu skall bry sig om etiska frågor och på ett bra sätt sköta arbetet som riksdagsledamot.

Eva Zetterberg gör ofta ett bra jobb i riksdagen. Men just i denna fråga tycker jag nog, Eva Zetterberg och Barbro Westerholm, att det luktar att det går åt nämnda håll. Man får inte gehör i den egna gruppen, och sedan är man inte beredd att stödja motionen när denna kommer upp till behandling i riksdagen. Känns det riktigt bra, Eva Zetterberg?

Anf. 22 EVA ZETTERBERG (v)

Herr talman! Det är en väldigt viktig fråga Peter Eriksson tar upp. Jag hoppas att arbetsgruppen kan gå vidare med den. Nämnda dilemma finns ju.

Däremot uppfattar jag inte att det är aktuellt i denna fråga. Jag kan bara svara för min egen grupp. Jag har inte tagit upp frågan och fått nej i gruppen, utan det har varit ungefär så som jag redovisade i mitt huvudanförande. Vi har nämligen tyckt att man har tagit hänsyn till motionens innehåll och att man i KU faktiskt har ansett att det finns alla förutsättningar för att sådana här frågor tas upp i arbetsgruppen. Det finns en viss skillnad i förhållande till den situation som Peter Eriksson målar upp. Därför blir jag litet orolig om Peter Eriksson tänker använda det aktuella exemplet för att illustrera principer om hur svårt det ibland är att i det egna partiet få gehör för radikala förslag.

Övriga medmotionärer får svara var och en för sig på frågan om de så att säga fått backning i det egna partiet. I det här fallet har jag uppriktigt tyckt, och trott, att arbetsgruppen kommer att kunna se över också andra frågor. Men för mig har grunden här, den ekonomiska registreringen, varit oerhört väsentlig. Jag tycker att det är bra och riktigt att börja med den frågan.

Anf. 23 PETER ERIKSSON (mp)

Herr talman! Jag tog det aktuella exemplet därför att det var tämligen näraliggande. Vi har diskuterat detta flera gånger i Miljöpartiets riksdagsgrupp, just därför att vi inte vill hamna i den situation som jag tycker att många partier i riksdagen har hamnat i – att det till slut blir radikala alibin som lägger fram förslag som sedan inte stöds vare sig av förslagsställarna själva eller av riksdagsgruppen.

Jag hoppas att vi här inte har ett sådant exempel, men det luktar åt det hållet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 7 §.)

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Frågor om
riksdagsledamöternas
ekonomiska intressen
m.m.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

5 § Reformering av övervakningssystemet enligt Europakonventionen

Föredrogs
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU12
Reformering av övervakningssystemet enligt Europakonventionen
(prop. 1994/95:115)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 7 §.)

6 § Tilläggsbudget till statsbudget för budgetåret 1994/95

Föredrogs
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU13
Tilläggsbudget till statsbudget för budgetåret 1994/95 (prop.
1994/95:105 delvis)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 7 §.)

*Vissa anslag m.m.
inom Utrikesdeparte-
mentets område*

7 § Vissa anslag m.m. inom Utrikesdepartementets område

Föredrogs
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU14
Vissa anslag m.m. inom Utrikesdepartementets område (prop.
1994/95:100 delvis)

Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m)

Herr talman! Detta betänkande handlar framför allt om frågor om själva Utrikesdepartementet, om vissa internationella organisationer, om utrikeshandel och om information.

Fem moderata reservationer är fogade till betänkandet. Reservationerna nr 2 och nr 3 handlar om utrikesförvaltningen. Reservation nr 6 gäller frågan om Kinas representation i Sverige. Reservation nr 7 handlar om information om Sverige i utlandet. Vi menar att neddragningarna beträffande IVA är oproportionerliga i förhållande till den allmänna besparingen inom anslaget. I reservation nr 10 säger vi att det är dags att fasa ut F 2-anslaget.

Jag yrkar bifall till reservation nr 2, som är gemensam för Moderaterna, Folkpartiet och Centern.

När det gäller utrikesförvaltningen – ambassader och konsulat utomlands – aviserar regeringen en ganska kraftig neddragning under den kommande perioden. Ett femtontal myndigheter kan i det avseendet komma i fråga.

Vi menar att det nu behövs en samlad översyn av Sveriges representation utomlands. Det är framför allt fyra skäl som gör att det skulle

vara angeläget att göra en översyn. Det sker ju hela tiden förändringar. Världen står inte stilla. Det har förvisso också varit förändringar under den gångna perioden.

Dels är Sverige nu medlem i den europeiska unionen, dels har det varit stora förändringar i Central- och Östeuropa. Vidare växer mycket dynamiska ekonomier och länder fram också utanför Europa, där det finns ett starkt önskemål om svensk närvaro. Naturligtvis gäller det också den statsfinansiella situationen.

När det gäller EU-skälet får vi en ökad belastning på utrikesförvaltningen – just till följd av EU-medlemskapet – både i Bryssel och, till viss del, i medlemsländernas huvudstäder. Dessutom kommer det alldeles snart att vara ett tiotal länder som är associerade till EU.

I vissa avseenden krävs det en kvalitativ ökning. Jag tänker då på deltagandet i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, som ställer krav – kanske inte så mycket kvantitativt, men väl på kvalitativa insatser från Sverige. Men EU-medlemskapet ger också möjlighet till besparingar. Det finns saker som vi kan göra gemensamt. Sverige kan rent ekonomiskt slippa lindrigare undan till följd av EU-medlemskapet. Det är alltså dubbeltydigt utifrån den synpunkten.

I centrala Östeuropa har det skett en enorm förändring. Det fanns nio länder i östblocket för fem år sedan. Nu finns det 27. Fyra har försvunnit och 22 har kommit till. Under den gångna perioden har det gjorts en ganska stark satsning. Vi har numera ambassader i Tallinn, Riga, Vilnius, Kiev, Zagreb och Sarajevo. Ambassadören i Sarajevo har litet svårt att vara där, men vi tyckte att det var politiskt viktigt att ha en ambassadör för Bosnien-Hercegovina.

Det finns många frågor i övrigt att överväga beträffande Central- och Östeuropa. Det finns länder där vi inte har representation, t.ex. Transkaukasus och Centralasien. Där har vi ingen representation alls. Det kan finnas skäl att litet mer samlat fundera kring detta.

Två tredjedelar av u-världen växer kraftigt – de flesta t.o.m. mycket kraftigt. Det växer fram ett kontaktmönster vid sidan av det biståndsmönster som har funnits sedan lång tid tillbaka i Asien, Latinamerika och kanske också i Afrika i vissa områden. Där är det viktigt med svensk närvaro, både vad gäller export som ökar starkt i vissa avseenden och också personkontakter i olika delar av samhällslivet. Ett exempel är Lima, som diskuteras, där en av – i alla fall för ögonblicket – jordens mera framväxande ekonomier har betydande intresse ur svensk synpunkt. Det är också naturligt att vi skall ha en representation i alla OECD-länder, också utanför Europa.

Det statsfinansiella kravet gör naturligtvis att det är angeläget att sköta detta med omsorg. Vi är i en situation där det verkligen gäller att ta ned de alldeles för höga offentliga utgifterna. Då skall man minnas, på det här området som på andra, att det finns viss statlig kärnverksamhet – en verksamhet som enbart staten kan sköta. Många offentliga verksamheter kan förvisso skötas bättre av andra än det offentliga, men just kärnverksamheten måste man känna ett särskilt ansvar för. En officiell utlandsrepresentation är faktiskt en sådan statlig kärnverksamhet.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Om vi har en livlig privat verksamhet, kan det i många fall finnas ett särskilt behov av en ambassad – eller i vissa fall ett konsulat – just därför att den spelar en nyckelroll i de övriga privata kontakterna.

När det gäller möjligheten att spara, som jag tidigare nämnde, ger den europeiska unionen möjlighet till vissa besparingar. Det finns också möjlighet till nordisk samverkan – något som redan utnyttjas delvis men som möjligtvis kan förbättras.

Utrikesrepresentationen kan ibland förvillan litet grand. Jag träffade för drygt två år sedan en nybliven generalkonsul i en stor stad i ett stort västeuropeiskt land med vilket Sverige har mycket omfattande personella, ekonomiska och andra förbindelser. Han sade till mig: Lägg ned konsulatet. Anledningen var att förbindelserna var så utvecklade. Företag och personer hade mycket få kontakter med generalkonsulatet. De hade inget behov av det. Om man tittade på statistik och annat, kunde det se ut som om konsulatet behövdes. Men det behövdes inte, och konsulatet lades också ned.

Däremot kan det ibland vara tvärtom när man befinner sig långt borta i andra kulturer. Då kan det även vara nödvändigt med en svensk närvaro, även om de ekonomiska förbindelserna inte är lika omfattande och det där finns många svenskar, oavsett om det gäller ekonomisk eller annan verksamhet.

Vi menar alltså att det är klokt att försöka ta ett mer samlat grepp på utrikesrepresentationen. Den växer fram, som sagt, och förändras ständigt. Men just skälet att vi står inför en rad olika, betydelsefulla förändringar gör det nödvändigt att mera samlat och ordnat se över detta. Jag beklagar att majoriteten inte har velat gå på den linjen. Jag tror att det vore klokt att sätta i gång detta arbete. Det kan gå fort. Det kan vara klart redan till sommaren, vilket innebär att man inte av statsfinansiella skäl försenar den nödvändiga förändring som måste ske.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 25 HELENA NILSSON (c)

Herr talman! I årets budgetproposition föreslås ytterligare besparingar på utrikesförvaltningens område som innebär nedläggningar av både ambassader och konsulat.

Det är alltid fråga om svåra avvägningar när det gäller att besluta om nedläggning av befintlig verksamhet. Men det statsfinansiella läget kräver det. Med detta uppdrag har utskottet mycket noggrant informerat sig om erfarenheter från tidigare förändringar i utrikesförvaltningen. Man har förhört sig om alternativ till lösningar och lyssnat till berörda parter. Genom medlemskapet i EU kan samarbete med ambassader från andra EU-länder liksom samarbete mellan de nordiska länderna öppna alternativ.

Flera motioner har väckts, däribland en enskild centermotion som har tagit upp behovet av ett nytt svenskt handelskontor och konsulat i Murmansk. Men vi i utskottet pekar på att det där redan finns ett samarbete i Norden, eftersom Norge har ett honorärkonsulat där. Därför avvaktar vi en utredning för att se om det nordiska samarbetet också kan etableras på andra orter.

Även om det är svårt med besparingar så yrkar jag bifall till utskottets hemställan när det gäller littera A p. 1–7.

Under littera B behandlas det nordiska samarbetet. Där finns en motion från Centerpartiet och Folkpartiet som föreslår en särskild redovisning av budgetens nivå och innehåll för det nordiska samarbetet, vilken också riksdagen skulle ges möjlighet att ha synpunkter på.

Utskottets betänkande har föranlett ett särskilt yttrande från Centerpartiet, Folkpartiet, kds och Moderaterna, där vi beklagar att man inte vill ge riksdagen möjligheten att just ge synpunkter på de prioriteringar som görs av Sverige i Ministerrådet. Detta är inte föranlett av att det i Nordiska rådet just nu pågår en besparingsdiskussion när det gäller det nordiska samarbetet, utan denna möjlighet skulle ha getts oavsett om det vore fråga om besparingar eller anslagshöjningar. Vikten är att riksdagen ges möjligheter till synpunkter.

Under anslaget F 2 i budgetpropositionen föreslås en minskning av anslaget till information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling som under en rad år har getts av svenska organisationer och stiftelser.

Vi är flera reservanter som tycker att det är olyckligt att det görs en besparing på detta område. Det är en liten besparing, men den kan vara symbolisk eftersom det just nu pågår en mycket intensiv säkerhetspolitisk diskussion i det svenska samhället. Det beror dels på att vi hade en sådan diskussion inför folkomröstningen om medlemskapet i EU, dels på en intensiv nationell debatt om den säkerhetspolitiska inriktningen.

Vi har ju också ett intresse av att diskutera hur vi kan stärka freden i Europa med tanke på att det pågår konflikter som berör oss både nära oss i Europa och på andra ställen på jordklotet. Det är många som känner ett behov av att kunna diskutera möjliga lösningar, såväl vi som individer som organisationer och politiker.

Därför yrkar jag bifall till reservation 11 som innebär ett anslag på 20 miljoner för just denna verksamhet. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets hemställan.

Anf. 26 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)

Herr talman! I diskussionen om betänkande UU14 tänker jag koncentrera mig på två saker. Det gäller ambassaden i Kinshasa och det s.k. F 2-anslaget.

Sverige har ju sedan lång tid tillbaka en ambassad i Kinshasa som betjänar hela den fransktalande delen av Centralafrika. Vid flera tillfällen under de senaste åren har ambassaden hotats av nedläggning. Men varje gång har detta undvikits. Man har lyssnat till de protester som har framförts, bl.a. av representanter för de svenska missionerna som verkar i den här delen av Afrika.

Just nu genomlever flera länder i det fransktalande Centralafrika sin kanske svåraste kris sedan självständigheten. Att då överge en viktig svensk beskickning i området ger helt fel signaler. De små svenska besparingar man därmed kan uppnå kan stå oss dyrt genom den försämrade prestige som Sverige därigenom kommer att få och genom den sämre service man härvid kommer att ge de svenska missionsarbetare

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

och biståndsarbetare som gör ett uppoffrande arbete under mycket svåra förhållanden. Man frågar sig hur säkerheten kommer att garanteras i framtiden, om ambassaden läggs ned.

Riksdagen har tidigare, på förslag av Folkpartiet, markerat behov av kunskapsuppbyggnad om det fransktalande Afrika – vi är ju väl representerade i den engelsktalande delen. Förslaget om nedläggning av ambassaden i Kinshasa går i rakt motsatt riktning. Flera länder i området befinner sig just nu i ett mycket utsatt läge. Det katastrofala vanstyret som president Mobutu gjort sig skyldig till gör situationen för befolkningen i Zaire allt allvarigare. De västländer som genom åren givit honom sitt stöd bär ett tungt ansvar för denna utveckling. Vidare har företrädare för den evangeliska kyrkan varnat för att händelserna i t.ex. Rwanda och i Burundi, som gränsar till detta område, snart kan få sin motsvarighet också i Kongo.

Den svenska ambassaden i Kinshasa har haft mycket stor betydelse för den omfattande verksamhet som den svenska missionen bedriver, inte minst i Kongo. De svenska biståndsinsatserna i området har sina rötter där sedan mer än 100 år tillbaka i tiden. Nu finns det 137 biståndsarbetare verksamma i Kongo, Zaire och Centralafrikanska republiken. SIDA förmedlar stora summor pengar till detta område, vilket visar på bredden i arbetet.

Vidare: Demokratiseringsprocessen har börjat i många av regionens länder. Man söker då kontakter och erfarenheter från olika håll, och man är inte minst intresserad av Nordeuropa. Republiken Kongo har t.ex. nyligen utsett en ambassadör för de nordiska länderna i syfte att stärka relationerna med framför allt Sverige.

I det fransktalande Afrika finns det ett betydande politiskt och kommersiellt intresse av Sverige. Det franska ekonomiska, politiska och kulturella inflytandet i vissa länder i Afrika är oerhört stort. I praktiken har man fortfarande en kolonial relation. Denna relation behöver brytas, men det blir i det närmaste omöjligt när länder som Sverige tar bort sin diplomatiska närvaro.

Som jag tidigare påpekade har svensk mission under lång tid verkat i området och gjort viktiga insatser för utbildningsväsen och inom sjuk- och hälsovård. I denna region finns Svenska missionsförbundet, pingströrelsen, baptistsamfundet, Örebromissionen och Frälsningsarmén representerade. Missionen har genom åren skapat en goodwill, inte bara för sina samfund utan också för just Sverige.

Dessutom har missionen utgjort viktiga informationskällor i Sverige när det gäller förhållandena i det fransktalande Afrika. Ofta har missionen varit de enda nyhetskällorna i fråga om vissa länder. Detta har visat sig vara mycket värdefullt när det t.ex. har gällt att förmedla information om utvecklingen under de senaste åren i Rwanda och Burundi.

Det är intressant att notera de informationsinsatser rörande Afrika som svenska biståndsarbetare och missionsarbetare har gjort under alla år. Vi i utskottet besökte i går Nordiska afrikainstitutet i Uppsala. Där fick vi veta att mycket av den information och kunskap som finns om Afrika bygger på de rapporter som under årens lopp har sänts från

missionärer i Afrika. De går tillbaka ända till 1800-talet. Det är fråga om information som bara finns på Nordiska afrikainstitutet och som man i dag förser Afrika med.

Om man på den afrikanska kartan skulle placera knappålar på varje plats där den svenska utlandsmyndigheten finns representerad skulle det bli en hel skog av nålar i den södra delen av Afrika. Där finns det i dag representation i Harare i Zimbabwe, i Lusaka i Zambia, i Maputo i Moçambique, i Luanda i Angola, i Pretoria-Kapstaden i Sydafrika, i Gaborone i Botswana och i Windhoek i Namibia. Dessa sju representationsplatser i södra Afrika skall jämföras med – som det nu finns risk för – noll representationsplatser i den fransktalande delen av Västafrika, som är ett mycket stort område. Enligt mitt förmenande vore detta mycket olyckligt. Jag yrkar därför bifall till en reservation som finns fogad till betänkandet, nämligen till reservation 4.

Jag vill också helt kort beröra det s.k. F 2-anslaget. Riksdagen har uppsatt två procentmål. Det ena målet är att 1 % av BNI skall gå till bistånd, och det andra är att 0,1 % av våra försvarskostnader skall gå till det s.k. F 2-anslaget som används för organisationer som arbetar med fredsfrågor, information och forskning om fred och nedrustningsfrågor. Båda målen har nu fastställts under stark press, och de går i fel riktning, vilket är olyckligt.

När det gäller det s.k. promilleanslaget för information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling var det en gång Folkpartiet, Socialdemokraterna och Centern som tog initiativ till detta. Det började bra med kraftiga påslag på detta anslag till de frivilliga organisationer som arbetar inom det området. Men som sagt, nu är det kräftgång som gäller.

Vapenindustrin och hela det komplexet har i dag enorma summor till sitt förfogande för marknadsföring, summor som för fredsorganisationerna är rena fantasiummor. Därför bör de partier – och även andra – som en gång tog initiativet till promillemålet stödja det och hjälpa till med att vända den negativa trend som vi nu är inne i.

Det påslag på F 2-anslaget med 3 miljoner kronor som föreslås i reservation 11 är ett förslag i rätt riktning.

Herr talman! För tids vinnande yrkar jag bifall till endast en reservation, nämligen till reservation 4. Naturligtvis står jag bakom reservationerna 2, 7, och 11, även om jag i de fallen inte påfordrar någon röst-räkning.

Anf. 27 EVA ZETTERBERG (v)

Herr talman! Vi har ett särskilt anslag på närmare 17 miljoner som skall gå till information om Sverige i utlandet. Men man kan fråga sig om det är detta anslag som ligger till grund för Sveriges ansikte i utlandet. Jag tror att man gör värdefulla insatser för dessa pengar. Men det är helt andra insatser som är avgörande för vad människor i vår omvärld upplever som Sveriges ansikte internationellt.

Det avgörande är utrikespolitiken, säkerhetspolitiken, biståndspolitiken och hur Sverige agerar i internationella organ, i FN, i EU, i Nordiska rådet och i alla andra sammanhang där Sverige är representerat.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Framför allt är det mötet med enskilda människor i länder där vi är aktiva som bidrar till att skapa Sveriges ansikte. Där är det människor från SIDA, ambassader och UD som agerar och som visar vad Sveriges ansikte innebär i praktiken.

Det finns flera tusen människor ute i fältarbete. Det finns också de som arbetar och gör ett väldigt bra arbete på våra svenska beskickningar ute i världen. Vi är representerade i väldigt många länder. Men nu när det är svåra ekonomiska tider är man även inom denna verksamhet tvungen att skära ner. Det beklagar jag, eftersom vår internationella representation betyder väldigt mycket. Men inte heller från Vänsterpartiet har vi sett det som möjligt att göra annat än att skära ner på den här delen, precis som vi gör när det gäller allt annat utom biståndsverksamheten.

Det finns några besparingar som jag inte tycker är mycket att gråta över. Tvärtom är de bra. Det gäller bl.a. att man skall förbilliga resorna för UD-personal och att man på olika sätt skall se till att kostnaderna för traktamente och annat minskas. Det är bra att den översynen görs.

När vi sedan kommer in på de enskilda ambassader som har varit föremål för mycket diskussion inom UD, inom utrikesutskottet och inom de olika grupper som har varit intresserade av detta, är det betydligt svårare. Jag är därför glad att vi i utskottet blev överens om att förslaget när det gäller Amman i Jordanien har skjutits framåt i tiden. För närvarande spelar just Amman en viktig roll i fredsarbetet i Mellanöstern. Det vore väldigt olyckligt att nu fatta beslut om nedläggning i Amman.

Andra talare har varit inne på frågan om nedläggning av Limaambassaden. Det finns en intensiv kontakt mellan Sverige och Peru. Många svenska företag och många frivilliga organisationer har kontakter där. Men jag vill nämna ytterligare ett skäl till varför ambassaden i Lima är viktig, och det är arbetet för mänskliga rättigheter i Peru. Det finns i och för sig tecken på att övergreppen minskar, men de är fortfarande av en sådan omfattning att det i mina ögon är oerhört väsentligt att Sverige bidrar till att driva på för ett upprätthållande av respekten för de mänskliga rättigheterna i Peru. Där spelar ambassaden – eller kunde i varje fall spela – en viktig roll.

Karl-Göran Biörsmark talade om ambassaden i Kinshasa. Jag delar den uppfattningen. Det är angeläget att vi har en beskickning i det fransktalande Afrika. Det vore mycket olyckligt att göra sig av med den ambassaden.

När det gäller besparingar och idén om nordisk samordning måste man från UD mycket mera aktivt gå in för att förverkliga den idén. Jag har förstått att det finns vissa lagliga hinder mot att t.ex. Danmark eller Norge skall företräda Sverige fullt ut. Men jag menar att de svårigheterna måste kunna övervinnas. Man måste undersöka mycket mera hur vi skall kunna samordna oss. I det sammanhanget är Murmansk – en fråga som Helena Nilsson var inne på – ett bra exempel. Vi från Vänsterpartiet hade i och för sig gärna sett att det hade varit svensk bevakning. Men vi kan inte göra undantag för just Murmansk, nu när vi i

princip vill att det skall vara nordiskt. Vi vill se hur det fungerar framöver.

När man talar om olika sparförslag inom UD har jag förstått att det finns andra områden som inte har diskuterats men som borde vara med i diskussionen. Då tänker jag på något som jag närmast finner lustigt, nämligen detta att vi har en beskickning i den Heliga stolen i påvestaten. Det tycker jag att man kan ifrågasätta, även om det inte rör sig om så stora pengar som man skulle kunna spara in. Det borde ha innefattats av tidigare sparförslag.

Det finns även andra beskickningar som jag inte bedömer som lika angelägna som dem som vi här har diskuterat.

Jag vill också nämna frågan om miljöansvaret inom FN, där Miljöpartiet och Vänsterpartiet har en reservation. Vi vet att man från FN-delegationen och över huvud taget internationellt i mycket större utsträckning nu än tidigare tar med miljöaspekter. Man försöker fånga upp den kunskap som finns i Sverige på de områden som är aktuella. Trots detta vore det väldigt viktigt att ha en miljöattaché permanent på plats, eftersom det anses att det behövs en militärattaché som är knuten till den svenska delegationen. Då vore det väl inte så märkligt att ha en miljöansvarig.

Herr talman! Tidigare talare har varit inne på frågan om anslaget till information och studier om säkerhetspolitik och fredsbefrämjande utveckling.

Jag vill också återropa promillemålet, som Karl-Göran Biörsmark har gjort. Jag finner det mycket märkligt att regeringen inte alls vill gå framåt på det här området.

Jag är besviken, Lena Hjelm-Wallén, att ni på UD-avdelningen och den del av regeringen som driver internationella frågor har förlorat gentemot Försvarsdepartementet och försvarsministern. Det är precis det ni har gjort. Försvarsministern skryter ju närmast om att han inte har tvingats sänka sina anslag till frivilliga försvarsorganisationer. Jag tror att även Lena Hjelm-Wallén hörde hur glad han var, senast i Sälen, åt att kunna berätta det för dem.

Skulle inte Lena Hjelm-Wallén vara lika glad åt att berätta för olika fredsorganisationer att regeringen absolut inte tänker sänka anslagen där? Det skulle vara en bra nyhet. Och det handlar inte om så mycket pengar. Det handlar om 3 miljoner extra här. Det hade varit en oerhört viktig symbolfråga.

Fru talman! Jag vill hänvisa till de reservationer som Vänsterpartiet står bakom. Jag skall inte yrka på votering på alla dem. Men jag hänvisar till dem. Jag vill peka på några övriga saker som jag inte kommer att yrka på. Den första är anslaget till Transnationella Stiftelsen. Det rör sig om 450 000 kr. Det är en mycket liten ökning i förhållande till det som är pålagt.

Jag kan förstå att man i andra partier inte tycker att vi skall plocka ut en enskild organisation, men jag tror att det är viktigt att vi ibland tar fram några enstaka exempel. Detta är en organisation som på ett mycket seriöst sätt har gjort olika studier vad gäller säkerheten och fredsprocessen – vi kan hoppas att det blir en fredsprocess i alla fall – i f.d.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Jugoslavien. Där kan man se vilka insatser som kan göras. Den har även personer på plats som deltar aktivt i processen. Jag tycker att det arbetet är väl värt att uppmuntra. Vi har glädje av de studier som görs. Därför borde vi se till att de får det anslag som behövs.

Det kan tyckas märkligt att vi har en reservation om vad man skall kalla F 2-anlaget. Vi tycker att det borde kallas Information, studier och forskning om fredspolitik. Det kan tyckas att det är detaljer i det hela. Det handlar om ord. Jag tror att det är mycket väsentligt att visa på att det inte handlar om säkerhetspolitik. Det handlar inte om hur vi skall bli säkrare själva. Det handlar om hur vi skall bedriva en aktiv fredspolitik. Därför spelar orden en viss roll i sammanhanget.

Fru talman! Till slut vill jag yrka bifall till reservation 11. I övrigt hänvisar jag till Vänsterpartiets ställningstagande i olika reservationer och ansluter mig till hemställan i utskottets betänkande.

Anf. 28 PETER ERIKSSON (mp)

Fru talman! Det läggs ett stort sparbeting på utrikesförvaltningen i år. Det är inte första året som man gör det. Nedskärningar och besparingar av utrikesförvaltningen har krävts under ganska många år, precis som på många andra områden i Sverige.

Budgetåret 1992/93 lade man ner fyra s.k. lönade myndigheter, och två konsulat degraderades. Budgetåret 1993/94 stängdes tio utlandsmyndigheter. Nu föreslår regeringen i propositionen att vi skall lägga ner ytterligare femton utlandsmyndigheter. Utskottet tillstyrker det även om man vill skjuta på nedläggningen av ett par av dessa åtminstone det här året.

Jag menar att den här nedläggningsstrategin avspeglar ett minskande svenskt intresse för omvärlden utanför EU. Det har alltså inte bara att göra med dåliga statsfinanser. Detta måste också ses i ljuset av vad som pågår inom EU just nu. Sverige håller på att krympa sig in i EU:s utrikespolitiska famn.

Inom EU, såväl i kommissionen och i parlamentet som från flera av de ledande nationerna, föreslår man att EU skall bygga upp en egen utrikesförvaltning. En av anledningarna är att man räknar med att man i regeringskonferensen 1996 också skall ta bort vetorätten för de enskilda länderna när det gäller utrikespolitiken. EU skall då kunna ta över mer och mer av utrikespolitiken generellt. Då behöver inte de enskilda länderna kosta på sig en dyr utrikesförvaltning på samma sätt som tidigare.

Jag kan inte komma ifrån att man även inom Utrikesdepartementet i Sverige ser detta som en av anledningarna till att man nu föreslår ganska drastiska nedskärningar på det här området.

Nu har Folkpartiet och Vänsterpartiet talat sig varma för att bevara några av dessa beskickningar. Jag tycker att det är bra. Men generellt måste vi försöka hålla fanan högre här. Vi får inte lämna över till andra att sköta svensk utrikespolitik. Att lägga ner ett stort antal viktiga beskickningar utomlands minskar våra möjligheter att skapa oss en självständig uppfattning av vad som händer i omvärlden. Det minskar också våra möjligheter att bedriva en självständig utrikespolitik. Jag tycker att

det är viktigt att vi försöker behålla en svensk utrikespolitik, även om vi nu måste acceptera att vi är med i den europeiska unionen.

Miljöpartiet har också skrivit en motion om att tillsätta en miljöattaché i Förenta nationerna i New York. Där finns ju redan en militäratattaché, och det finns experter inom andra områden också. Miljöfrågorna har en allt större tyngd och kommer att få en allt större tyngd i framtiden även i FN:s arbete. Det visar sig i de senaste årens process efter Riokonferensen. Jag tycker att Sverige måste vara mer aktivt i det internationella miljöarbetet och på det globala miljöområdet. Detta vore ett viktigt sätt att visa att vi även tar de globala miljöproblemen på allvar.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 5 i utrikesutskottets betänkande.

Anf. 29 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! De senaste årens förändringar i omvärlden skapar nya förutsättningar, men ställer också nya krav på Sveriges förmåga att på ett aktivt sätt främja sina intressen utomlands. De ger också nya möjligheter att bidra till en gynnsam freds- och säkerhetspolitisk utveckling, främst i vårt närområde men också i omvärlden i stort.

I fokus för vårt intresse bör stå en utveckling av hela vårt närområde mot en socialt och miljömässigt hållbar ekonomi med människans livsvillkor i centrum. För att vi skall få en gynnsam utveckling när det gäller fred och säkerhet på det globala området gäller samma villkor. I denna utveckling tror vi att Sverige kan spela en självständig roll och samtidigt vara en samarbetspartner genom att vi är en del av Norden och medlem i EU, och vi tror också att Sverige kan vara en drivande kraft i FN-samarbetet.

För att på bästa sätt fullgöra dessa uppgifter ställs höga krav på kompetens och effektivitet i vår utrikesförvaltning. För utrikesförvaltningen gäller höga besparingskrav liksom det gör på andra områden. Enligt regeringsförslaget skall bl.a. tio utlandsmyndigheter läggas ned. Under de senaste åren har flera förändringar skett när det gäller Sveriges representation i utlandet på grund av förändringar i omvärlden. Vi anser, i likhet med en del andra partier, att utrikesförvaltningens struktur är en fråga för riksdagen.

Det är därför rimligt att en parlamentariskt sammansatt grupp gör en översyn när det gäller principerna för svensk representation i utlandet och lägger fram ett förslag om detta. Det är inte tillfredsställande att successiva förändringar sker utan att en övergripande analys sker. Enligt vår mening bör riksdagen ha inflytande över de principer som skall vara vägledande för utrikesrepresentationen för att inskränkningar skall kunna ske på bästa sätt.

Jag vill speciellt ta upp nedläggning av vår ambassad i Kinshasa. Den har redan varit föremål för intresse från flera talare tidigare. Vi anser att det förslaget är olyckligt av flera skäl. Om ambassaden försvinner betyder det att svensk representation kommer att saknas i större delen av Centralafrika, och speciellt i den fransktalande delen. Riksdagen har redan tidigare påpekat behovet av en kunskapsupbyggnad om

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

**Fel! Okänt
växelargument.**

det fransktalande Afrika. Sverige har alltför ensidigt satsat på engelsktalande länder i Afrika.

Zaire befinner sig dessutom i ett allvarligt politiskt läge. Det är svåra påfrestningar för befolkningen. De skulle verkligen behöva stöd från en svensk närvaro i området även på det diplomatiska fältet.

Hela området med Zaire, Burundi och Rwanda behöver som aldrig tidigare omsorg och stöd från omvärlden för att minska risken för en negativ händelseutveckling i denna del av Afrika. Vi menar att det finns en stor potential för en gynnsam utveckling. Den skulle vi vilja att Sverige hade en stor del i.

Den svenska ambassaden i Kinshasa har haft mycket stor betydelse för det missions- och biståndsarbete som bedrivs i Kongo, Zaire, Centralafrikanska republiken, Burundi och Rwanda. Det är ett arbete som har hundraåriga rötter och har skapat ett mycket stort förtroende i hela Centralafrika för Sverige. Det tar sig uttryck i att svenska insatser och samarbete med svenskar är välkommet i den här delen av Afrika. Därför tror vi att Sverige skulle kunna spela en betydelsefull roll i en tid av stora påfrestningar för dessa länder. Vi menar att regeringen bort överväga att lägga ned någon annan ambassad, i ett land där det inte hade behövt innebära en svensk frånvaro i ett så stort område.

När det gäller F 2-anlaget vill jag instämma i vad vi har hört från ett par föregående talare. Det gäller information om och studier av säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling. Där föreslås en minskning. Anlaget fördelas på olika organisationer som bedriver en sådan fredsfrämjande verksamhet. Riksdagen har här, som vi har hört tidigare, uttalat sig för målet 1 % av försvarsanslaget, som vi tycker är rimligt. Därför vänder vi oss emot denna nedskärning.

Det är de punkter som jag speciellt vill framhålla. Vi kristdemokrater står naturligtvis bakom alla de reservationer där vi står med och som är fogade till betänkandet. För att spara tid vill jag yrka bifall endast till reservation 4. För övrigt ställer vi oss bakom utskottets hemställan.

Anf. 30 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! I detta betänkande föreslår utrikesutskottet en rad beslut som gäller anslag till utrikesförvaltningen. Det gäller anslag till internationella organisationer som FN, Nordiska rådet, Europarådet m.fl. Det gäller också fredsbevarande insatser. Vi tar även upp anslag för freds- och nedrustningsfrämjande arbete.

Inledningsvis vill jag yrka bifall till utskottets hemställan och avslag på samtliga reservationer.

Utrikesförvaltningen måste fortlöpande anpassas till förändringar i vår omvärld. I den förändringen måste statsfinansiella och utrikespolitiska avgöranden styra vilka insatser som berörs.

Viktiga förändringar sedan den förra budgetbehandlingen här i kammaren är Sveriges inträde som medlem i Europeiska unionen. Det ger oss nya möjligheter till såväl påverkan av den internationella utvecklingen som samordning och effektivitetshöjande åtgärder på bl.a. utrikesförvaltningens område.

Sveriges ekonomiska situation framtvingar fortsatta besparingar inom utrikesförvaltningen. Vi beklagar detta, men även utrikesförvaltningen måste vara med och sanera Sveriges ekonomi. Det påverkar bl.a. antalet ambassader och beskickningar i utlandet. Den neddragning av ambassader och tjänster som inleddes under den förra regeringsperioden fortsätter nu. Det var, som vi hörde förut, 4 utlandsmyndigheter som lades ner under 1992/93. Under 1993/94 lades 10 utlandsmyndigheter ner och en mängd tjänster därtill drogs in. Under denna artonmånadersperiod, alltså från den 1 juli 1995 till den 31 december 1996, föreslås ytterligare 15 utlandsmyndigheter läggas ner.

Utskottets beslut enligt detta betänkande rör bara volymen. Vilka av dessa ambassader och konsulat som berörs fattar inte riksdagen beslut om här och nu. Vi har i utskottet ändå fått information om vilka ambassader UD har avsett. Det har föranlett utrikesutskottet att anföra viss tveksamhet mot nedläggningen av två av dessa. Det gäller ambassaden i Amman, med hänsyn till den pågående fredsprocessen, och ambassaden i Lima, bl.a. av de skäl Eva Zetterberg angav förut.

UD har också kommit till samma slutsats, och under beredningen har man tillkännagivit att ambassaderna i Lima och Amman inte skall beröras nu. Vi välkomnar detta besked.

De nedläggningar som föreslås har alldeles självklart föregåtts av en noggrann prövning. Denna prövning har skett mot bakgrund av den utrikespolitiska situationen. Den har skett mot bakgrund av allmänpolitiska, handelspolitiska, biståndspolitiska och konsulära aspekter liksom också naturligtvis den press- och informationsverksamhet som pågår. Någon utredning på detta område finner vi inte motiverad. Vi anser att man har gjort en noggrann analys. Moderaternas reservation till förmån för en sådan utredning skall kanske ses i ljuset av att dessa neddragningar pågått under lång tid. Under den borgerliga regeringstiden, under moderat utrikesminister, restes inte några sådana krav. Vi anser självfallet inte att det är påkallat nu heller. Vi menar att man gör denna analys och att det är självklart att så sker.

Moderaterna tog också upp sin reservation som gäller Taiwan, mera specifikt skattebefrielse för Taiwans representation i Stockholm. Vi anser inte att Sverige bör frångå den princip som tidigare har lett oss i detta sammanhang, nämligen att vi tolkar konventionen så att diplomatisk status hänger nära samman med denna sorts förmåner. Vill man göra en förändring i förhållande till Taiwan bör det inte ske bakvägen, i smyg, genom skattebefrielse. När vi finner tiden mogen skall man kunna deklarerat det klart.

Helena Nilsson tar upp Nordiska rådet och vill att vi skall diskutera Nordiska rådets arbete innan dess budget antas. Under det löpande arbetet här i riksdagen har vi alla möjligheter att motionera om detta, t.ex. i samband med Nordiska rådets berättelse. Det är då möjligt att ge signaler om vad vi vill att Sverige skall göra i det nordiska samarbetet likaväl som i annat europeiskt samarbete och FN-samarbete. Vi tillbakavisar också denna reservation.

Folkpartisten Karl-Göran Biörsmark liksom flera andra tog upp ambassaden i Kinshasa. Jag vill återigen notera att utrikesutskottet inte

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

***Fel! Okänt
växelargument.***

fattar något beslut om att denna ambassad skall läggas ner. Vi avstår från att påtala någon tveksamhet mot det. Det är vad det handlar om.

Vi har under denna beredning hört berörda organisationer. Vi har också fått klart för oss att man arbetar med en lösning som skulle kunna innebära t.ex. att ett intressekontor eller någon annan lämplig lösning upprättas, som skulle tillgodose deras behov. Vi anser inte heller att motivet för att behålla ambassaden i Kinshasa håller riktigt, om man nu skall göra en så noggrann analys. Ytterst är det regeringen som fattar detta beslut.

Flera har tagit upp F 2-anslaget. Det gäller naturligtvis en smärtsam men nödvändig besparing. Det är en förhållandevis liten besparing på detta anslag. Men den kan också ses i ljuset av moderaternas förslag att helt avskaffa anslaget. Övriga partier lägger på. Vi socialdemokrater anser att även detta anslag måste ta del av besparingarna och tillstyrker propositionens förslag.

Eva Zetterberg inledde med att prata om informationen om Sverige i utlandet och anförde att 17 miljoner kronor anslås för detta. Men vi har aldrig diskuterat dessa olika konton. Eva Zetterberg har heller inte fört fram några sådana förslag i utskottet eller i någon reservation framfört att de skulle vara utbytbara. Jag går inte in på det.

När det gäller ambassaden i Kinshasa ansluter sig Eva Zetterberg till den reservation som Folkpartiet och kds har framfört. Samtidigt har Vänsterpartiet i en motion sagt att man vill pröva ytterligare besparingar men inte på personalområdet. Då undrar jag hur det rimmar med vad ni säger om F 2-anslaget och de besparingar som där föreslås. Det är inte särskilt lätt att hitta besparingar som inte rör personal. Vi kan inte heller, som Eva Zetterberg har anført, ta pengar från Försvarsdepartementet eller försvarsutskottet och göra någon sådan utjämning. Det faller inte under utrikesutskottets mandat att göra det.

Så var det Miljöpartiet, som menar att vi inte skall göra några nedläggningar alls. Det är trist att Miljöpartiet inte på något sätt vill bidra till att göra besparingar inom utrikesförvaltningen. Man föreslår i stället kostnadshöjande åtgärder, t.ex. att vi skulle ha en miljöattaché vid vår FN-delegation i New York. Självklart är miljöfrågorna viktiga. Men att inrätta en särskild fast tjänst finner vi inte påkallat.

Miljöansvaret måste genomsyra all verksamhet, och vi utgår självfallet ifrån att regeringen ser till att den kompetens som behövs finns där när den behövs.

Ingrid Näslund tar också upp Kinshasa. Samma skäl som jag har anført gentemot övriga talare gäller i detta avseende. Jag noterar också att Ingrid Näslund står med på reservationen om en parlamentarisk översyn, men tycker att Kinshasa kan gå utanför detta.

Det finns i Kinshasa andra ambassader, om det är den typ av verksamhet man vill förlita sig på. T.ex. anförde de organisationer vi lyssnade till att Tysklands ambassad var den som de sannolikt skulle vända sig till om det blev en kritisk situation och de skulle behöva evakueras.

Med det anförda, fru talman, vill jag återigen yrka bifall till betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 31 GÖRAN LENNMARKER (m) replik

Fru talman! Viola Furubjelke nämnde att det inte hade skett någon samlad utredning under den tidigare regeringsperioden när det gäller principerna för svensk utrikesrepresentation. Det är alldeles korrekt. Det skedde också, precis som hon påpekade, indragningar under den tiden.

Vad vi vill ha sagt är inte att vi tycker att det är onaturligt att det sker förändringar. Det kommer det ständigt att göra. Men vid vissa tidpunkter kan det finnas anledning att göra en mer samlad bedömning. Vi tror att läget att göra en sådan samlad bedömning nu är kommet. EU-medlemskapet är ju ett skäl till detta, men också det jag tidigare framförde om ändringarna i Central- och Östeuropa, utvecklingen utanför Europa, som är nog så dynamisk, och naturligtvis det statsfinansiella läget. Allt detta gör det rimligt att nu ta ett mer samlat grepp.

Det är inte särskilt klokt att i utskottet diskutera en och annan ambassad isolerat. Den ambassad som har en stor påtryckningsgrupp kan kanske klara sig bättre än den som inte har någon stor påtryckningsgrupp.

I stället skulle man se över frågan, se på vissa principer, och på möjligheterna att arrangera verksamheten på något annat sätt. Det är inte alltid bara en fråga om att dra ned på utlandsmyndigheter då man skall spara. Man kan också se på andra möjligheter. Det finns gott om idéer inom utrikesförvaltningen kring detta, kan jag försäkra. Det hade varit klokt att göra en översyn *nu* mot bakgrund av det jag just har pratat om. Jag beklagar att inte majoriteten har ställt upp på det.

Jag förstod inte riktigt vad Viola Furubjelke avsåg beträffande Taiwans representation. Vi tycker att det kan vara rimligt att ta det steg vi har angivit i vår reservation, men inte något annat steg.

Anf. 32 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Det finns ytterligare två skäl till att vi inte har gått med på en parlamentarisk översyn av utrikesförvaltningen. Det ena är att det är alldeles nödvändigt att vi får besparingarna i hamn så snabbt som möjligt. Moderaternas översyn skulle dra ut på tiden. Därtill ville de ha 50 miljoner kronor ytterligare för denna översyn. Vi vill inte medverka till att ytterligare försämra budgetunderskottet genom den sortens åtgärder.

Det andra skälet är att det ständigt sker förändringar i vår omvärld. Utrikesförvaltningen måste anpassa sig kontinuerligt. Den sortens översyn skulle förmodligen ganska snart bli inaktuell. Vi skulle i så fall kanske behöva ha en permanent översyn som skulle lägga fram förslag t.ex. en gång om året. Med tanke på den dynamiska förändring som sker skulle en sådan översyn kanske vara inaktuell redan när förslaget läggs fram.

Anf. 33 GÖRAN LENNMARKER (m) replik

Fru talman! Det är inte riktigt korrekt. Vårt förslag var en snabb översyn. En sådan översyn hade kunnat vara i gång redan nu om det hade funnits ett positivt intresse. Jag tror att principerna inte är så väl-

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

digt svåra att de kräver många månader av överväganden. Det skulle nog kunna vara klart till sommaren. Svårare än så är trots allt inte bekymret. Därmed kunde man ha gjort en översyn.

Det är korrekt som Viola Furubjelke säger: Vi tyckte att anslagsnivån möjligen, om det skulle krävas, kunde vara något högre. Jag är inte säker på att det krävs. Det kan jag inte riktigt veta förrän översynen har gjorts. Jag tror att man skall vara mycket angelägen om att hålla nere utgifterna. Man skall inte automatiskt slå på bara för att klara det.

Det hade varit bra att komma i gång och nå fram till principer, både inom ramen eller med en eventuellt utökad ram. Vi har hållit isär dessa två saker. Då hade vi haft principer bakom detta.

Om man har principer är det ingen tvekan om att det är de man sedan använder i den fortlöpande förändringen. Det förändras fortlöpande, och just därför behöver man ha principer för hur man ser på svensk utrikesrepresentation. Det har inte riksdagen och riksdagens utrikesutskott, utan man har i mycket tagit ställning till de enskilda sparpropäerna från förvaltningen. Det är nu läge, tycker jag, att riksdagen skaffar sig principer på detta område.

Anf. 34 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! I beredningen av ärendet har vi informerats från UD om vilka ambassader man skall lägga ned och vilka överväganden som har lett till detta förslag. Vi fick alldeles klart för oss att man har gjort en noggrann prövning utifrån de kriterier jag nämnde i mitt anförande. Man har alltså gjort den prövning som Göran Lennmarker och Moderaterna efterlyser.

I övrigt säger Göran Lennmarker att det skulle vara en skyndsam översyn. Jag betvivlar inte alls att det är vad Moderaterna önskar. Men den skulle vara parlamentariskt sammansatt. Jag känner också till att man vill olika med denna parlamentariska översyn. Göran Lennmarker vill gärna minska utrikesförvaltningen på vissa områden och släppa in andra finansärer, medan andra har helt andra kriterier, t.ex. att behålla en ambassad i ett område där vi har många missionärer. Jag är övertygad om att det skulle dra ut på tiden. Vi går emot reservationen av det skälet.

Anf. 35 PETER ERIKSSON (mp) replik

Fru talman! Viola Furubjelke påstår att Miljöpartiet inte vill göra några som helst besparingar på detta område. Det är inte sant. I motionerna som vi har skrivit föreslår vi i stort samma besparing som regeringen. Vi vill överföra pengar från ett annat anslag. Vi vill i stället skära ned på exportfrämjande åtgärder. Vi vill också göra en del av besparingarna inom det område vi nu talar om.

När det gäller ambassaderna finns det möjlighet att spara utan att lägga ned beskickningar. Eva Zetterberg pekade tidigare på några åtgärder. Man kan minska utrikestraktamentena. Man kan också skära ned på lokalkostnader, som ofta är en tung post, genom att flytta vissa ambassader till något billigare lokaler osv. Det finns möjligheter att

spara på utrikesförvaltningen utan att göra omfattande nedläggningar, vilket ni föreslår.

Jag tycker ändå att Viola Furubjelke på ett sätt sade en glädjande sak. Det är tydligt att hon är mer öppenjärtig än t.ex. Lena Hjelm-Wallén. I en debatt i Göteborgsposten som jag nyss haft med Lena Hjelm-Wallén motsäger hon väldigt klart att neddragningarna skulle ha något att göra med EU-medlemskapet. Men Viola Furubjelke säger att EU-medlemskapet ger samordning och effektivitet och innebär att vi kan skära ned på utrikesförvaltningen utomlands.

Jag skulle vilja fråga: Vilka samordningseffekter och vilka effektivitetseffekter inom EU som gör att vi kan lägga ned våra utlandsmyndigheter ser Viola Furubjelke? Tänker hon sig att vi skall ha gemensamma ambassader med Tyskland eller Frankrike? Är det på grund av att EU skall bygga upp en egen utrikesförvaltning? Skall vi nöja oss med den i stället för den svenska?

Anf. 36 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Peter Eriksson säger att man i Miljöpartiet inte alls är negativ till besparingar. Jag vill ta upp de motionskrav Miljöpartiet har lagt fram. I det första yrkandet kräver man en ny fast tjänst som ekolog vid FN-delegationen. I ett annat säger man att ingen total nedläggning får ske av någon beskickning. I ett tredje yrkande säger man att man avvisar ytterligare besparingar och nedskärningar inom utlandsmyndigheterna och vill ge regeringen till känna att några ytterligare besparingar inte skall planeras under denna mandatperiod.

Det läggs däremot inte fram några som helst andra konkreta förslag till besparingar i motionerna. Av den anledningen har jag sagt att jag beklagar att inte Miljöpartiet vill vara med på några besparingar.

Samordningen mellan EU-ambassader och nordisk samordning är självfallet fortfarande i sin linda. Men jag ser en rad områden där man skulle kunna samordna för att få ökad effektivitet och för att också sanera finanserna. Jag nämnde i mitt inlägg förut t.ex. att svenska missionärer kände sig välkomna och avsåg att i en krissituation i Zaire t.ex. vända sig till den tyska ambassaden – alltså ett annat EU-lands ambasad. Det sade de spontant. Det var deras egen uppfattning om vad som skulle vara bäst för dem själva i det läget.

Anf. 37 PETER ERIKSSON (mp) replik

Fru talman! Det bekräftar väldigt väl de onda förningar jag har haft. Från socialdemokraternas sida är man nu beredd att minska engagemanget utomlands och i stället låta andra länder, företrädesvis inom EU, eller EU:s egen planerade utrikesförvaltning ta över utrikesförvaltningen.

När det gäller nedskärningar har Viola Furubjelke rätt på en punkt. Förslaget om en miljöattaché i New York innebär ökade kostnader, men de är oerhört begränsade om man ser till den totala besparingsvolymen. I övrigt står vi på samma besparingsförslag som regeringen gör för detta budgetår. Men vi säger att ytterligare besparingar inte är rimliga. Vi ser också att det finns framtida behov av att utöka insatserna

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

från svensk sida i andra områden. Man har här t.ex. pekat på att det kunde vara lämpligt att bygga upp en egen utrikesförvaltning i Murmansk. Jag tror att det vore utmärkt med tanke på de ökade kontakter som planeras på Nordkalotten.

Det finns också andra områden i världen, som kanske Västafrika, där vi skulle behöva fler utrikesbeskickningar snarare än färre sådana. Detta är ett område som inte tål hur mycket som helst av besparingar, om vi skall kunna göra gällande att vi framöver skall fortsätta att driva en egen, suverän och självständig utrikespolitik och inte skall lägga oss för det som EU planerar i framtiden.

Anf. 38 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Låt mig klargöra att det inte kommer att finnas svensk flagga på något annat lands ambassad. Det är inte så det skall gå till. Det är inte någon annan som skall ta över Sveriges utrikesförvaltning och Sveriges beskickningar utomlands. Däremot finns det samordningsvinster att göra, och jag kan bara konstatera att skiljaktigheten mellan mig och Peter Eriksson består i att jag faktiskt tror på EU-medlemskapets möjligheter också i det här avseendet. Miljöpartiets hållning till EU-medlemskapet är dock en helt annan, och det präglar också denna debatt.

Anf. 39 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik

Fru talman! Utrikesutskottet avstår från att uttrycka någon tveksamhet inför nedläggningen av ambassaden i Kinshasa, säger Viola Furubjelke. Det olyckliga är just det förhållandet att utrikesutskottet inte gör det. Vi har tagit oss samman och uttryckt vissa betänkligheter när det gäller andra ambassader och skulle ha kunnat göra det också när det gäller den i Kinshasa.

Men Viola Furubjelke säger nu att motiven för att behålla ambassaden i Kinshasa inte håller. Jag vill då fråga vilka motiv som inte håller. De motiv som angetts är bl.a. önskvärdenheten av en svensk närvaro i det fransktalande Afrika, något som utskottet tidigare har ställt sig bakom och sagt vara mycket viktigt. Är det detta som inte håller? Är det motivet att svensk industri och svenskt näringsliv behöver närvaro som inte håller? Är det argumentet att de svenskar som finns i området och som av tradition gör ett mycket bra arbete önskar närvaro i detta oroliga område som inte håller?

Vi menar att man skulle kunna ha en bättre balans i representationen i Afrika. Jag har pekat på södra Afrika, där vi har representation i varje land, medan det i södra Afrika blir tomt. Jag skulle vilja veta vad som inte håller i dessa argumenten.

Slutligen en kort fråga: Är enligt Viola Furubjelke och Socialdemokraterna enpromillesmålet nu dött och begravet för gott?

Anf. 40 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Låt mig säga att det när det gäller varje nedläggning av en ambassad är smärtsamt och tråkigt att behöva fatta beslutet. Jag vill hänvisa till Helena Nilsson, som här mycket frankt sade att det här är

fråga om en del svåra beslut men att det har kommit på utrikesutskottets bord att försöka fatta beslut om dessa besparingar. Det har vi gjort, och vi har hört de berörda.

K.-G. Biörsmark säger att de missionärer som är verksamma i området

*Fel! Okänt
växelargument.*

menar att de behöver ambassaden för att få stöd. Såvitt jag minns detta samtal sade man att ambassaden inte i första hand är viktig för dem utan genom de signaler som den sänder ut till invånarna i Zaire.

De motiveringar och den analys som man har gjort av de kriterier som skulle kunna vägleda beträffande nedläggningarna visar att kriterierna för ett behållande inte är så starka när det gäller Kinshasa. När det gäller den allmänpolitiska delen svarar i stor utsträckning enskilda organisationer för biståndet. Vi har inte något biståndskontor där, och Zaire är inte ett programland.

Vi har en svagare närvaro i det fransktalande Afrika än i det övriga Afrika. Om jag skulle forma något slags symmetri i nålarna på kartan, så att de bildade ett vackert och jämnt fördelat mönster, K.-G. Biörsmark, skulle det vara ganska lätt, men den gjorda analysen medför att fördelningen blir ojämn. Södra Afrika är för närvarande ett större intresse för Sverige.

Jag vill slutligen återigen upprepa att utrikesutskottet inte beslutar om nedläggning i Kinshasa. Beslutet härom får regeringen fatta, och det är möjligt att den kommer fram till en annan uppfattning. Jag noterar också att man har långtgående samtal om en lösning för att tillgodose missionärernas intressen.

Anf. 41 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik

Fru talman! Det som jag här har påpekat är att utrikesutskottet tidigare har sagt att det är viktigt att vi höjer profilen i det fransktalande Afrika. De åtgärder som nu föreslagits går i rakt motsatt riktning.

Jag menar inte att man på kartan över Afrika skall göra en jämn fördelning med nålar utsatta över hela kontinenten – det skulle vara orimligt - men vad jag har påpekat är att vi har sju länder med närvaro i södra Afrika och att det nu inte blir någon representation i hela det fransktalande Central- och Västafrika. Det blir en stark obalans. Jag tycker att det skulle ha varit en bra signal att ge Utrikesdepartementet i uppdrag att se över detta. Kanske skulle man kunna göra en rationalisering i södra Afrika för att i stället behålla vår närvaro i det fransktalande Afrika. Det blir annars så att säga 7 – 0 till södra Afrika, och det tycker jag är en obalans.

Jag är väl medveten om att regeringen fattar beslutet om detta, men likaväl som vi har kunnat ge uttryck för en synpunkt när det gäller andra ambassader, som t.ex. i Amman, skulle vi ha kunnat göra det också på denna punkt. Det hade inte varit något konstigt med det, och man hade kanske också lyssnat på en sådan synpunkt. Nu blev det inte så, och jag tycker att det är olyckligt.

Min fråga om enpromillesmålet var om Viola Furubjelke och Socialdemokraterna nu anser att det nu är dött och begraven för gott.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

Anf. 42 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! K.-G. Biörsmark säger att vi i utrikesutskottet har fattat ett beslut om att höja Sveriges profil i det fransktalande Afrika. Vi har fattat ett beslut om att öka kunskaperna om det fransktalande Afrika. Det är inte riktigt samma sak, och jag anser att vi fortfarande bör ha ambitionen att öka kunskaperna om det fransktalande Afrika. Det är dock inte nödvändigtvis fog för att vi skulle uttrycka att ambassaden i Kinshasa inte skulle läggas ned.

När det gäller F 2-anslaget vill jag visst säga att enpromillesmålet ligger fast. Vi har fortfarande den målsättningen. Det kan möjligen låta litet ihåligt, eftersom neddragningen av F 2-anslaget tyvärr har fortgått under ganska lång tid. Som ambition och målsättning delar jag dock fortfarande den uppfattning som jag tror att också K.-G. Biörsmark gav uttryck för, att F 2-anslaget så småningom skall utgöra 1 promille av försvarskostnaden.

Anf. 43 HELENA NILSSON (c) replik

Fru talman! Jag vill med anledning av Viola Furubjelkes inlägg förtydliga att jag när det gäller Nordiska rådet hänvisade till ett särskilt yttrande, inte till en reservation som Viola Furubjelke yrkade avslag på. Anledningen till det särskilda yttrandet är att utskottets majoritet under rådande ordning nöjer sig med att besvara motionen. Det är riktigt, som Viola Furubjelke säger, att man i olika sammanhang kan påverka Nordiska rådets budget, men i motionen betonas att det är riksdagen som skall ha detta inflytande. Det var ett förtydligande.

Jag vill vidare haka på K.-G. Biörsmarks fråga om enpromillesmålet. Även om vi är inne i besparingstider hade det känts bra om riksdagen just nu hade kunnat ge signalen att enskilda organisationer och stiftelser skulle kunna få den aktuella lilla ökningen för att kunna upprätthålla debatten om säkerhetspolitiken och om hur vi på bästa sätt kan befrämja freden. Min fråga till Viola Furubjelke är: Varför kunde man inte gå med på denna lilla anslagsökning?

Anf. 44 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Jag beklagar att jag anförde att meningsskiljaktigheten mellan Centern är större än den faktiskt är. Ett särskilt yttrande är något svagare än en reservation, och jag tar tillbaka det som jag från talarstolen sade om reservationen.

När det gäller F 2-anslaget kan jag svara mycket kort och rättframt: Vi hade inte de pengarna. Vi kunde inte lägga på 3 miljoner utan att ytterligare fördjupa budgetunderskottet. Det är den enkla sanningen.

Anf. 45 EVA ZETTERBERG (v) replik

Fru talman! Med anledning av en del frågor som Viola Furubjelke riktade till mig vill jag först och främst svara att jag tror att det blev en missuppfattning. Jag har inte sagt att jag tycker att anslaget till information om Sverige i utlandet skulle omdisponeras på annat sätt. Jag ville lyfta fram att det är en mycket liten del av det formella informationsanslaget som bidrar till Sveriges ansikte utåt. Det avgörande är hur vi på

olika sätt agerar internationellt. Jag har alltså inga förslag till förändringar av summorna på den punkten.

Också jag vill ta upp frågan om Kinshasa, bl.a. med anledning av det som Viola Furubjelke i en tidigare replik anförde. Representationen är inte till för missionärernas egen skull, även om det kan vara nog så viktigt att se till att de har ett befogat skydd i en osäkerhetssituation osv., utan den är framför allt till för Sveriges skull. Det gäller att få utökade kunskaper om det fransktalande Afrika och att ha en bevakning på plats. Man kan naturligtvis skaffa sig kunskaper på olika sätt, men det underlättar att ha ambassader på plats.

En viktig aspekt som kom fram när vi träffade missionärer och andra i ärendet är att Sverige spelar en viktig roll som neutral part, eftersom vårt land inte har varit en kolonial makt.

Frågan om besparingar, som vi alla har talat om, är smärtsam, och vi vet att de drabbar enskilda familjer inom UD, som hastigt får bryta upp. Här har t.ex. inte nämnts ambassaden i Wellington, där såvitt jag har förstått enskilda UD-tjänstemän har hamnat i en mycket besvärlig situation.

Vi har från Vänsterpartiet sagt att vi allmänt är beredda att ställa oss bakom besparingar på detta område. Vi tvingas göra det, även om vi inte tycker att det är en särskilt rolig uppgift. Men vi vet att det till slut är regeringen som fattar beslut i de enskilda fallen. Ändå är det viktigt med de markeringar vi gör i utskottet, och vi har ju gjort sådana. Jag vidhåller att vi hade kunnat göra på samma sätt och borde ha gjort det vad gäller Kinshasa.

Till slut vill jag ta upp fredsanslaget igen. Utskottet hade inte mer pengar. Det är därför jag menar, och jag riktar mig huvudsakligen till Lena Hjelm-Wallén, att det är en fördelningsfråga mellan olika departement, mellan olika verksamheter. Jag har ännu inte fått någon förklaring till varför man skär ned på fredsorganisationer men stärker militära organisationer eller åtminstone låter dem sitta i orubbat bo. Ingen kan förklara hur det på något sätt skulle vara gynnsamt, så att flykten från promillemålet åtminstone stannade upp. Jag tar fasta på socialdemokraternas uttalade önskemål att ändå fortsätta med detta för att få någon balans i kostnaderna. Men allting motsäger det, tyvärr.

Anf. 46 VIOLA FURUBJELKE (s) replik

Fru talman! Jag håller självfallet med Eva Zetterberg om att Sveriges ansikte utomlands styrs av andra faktorer än de 17 miljoner som vi har lagt på den myndighet som har att svara för Sverigeinformationen i utlandet. Självfallet är det Sveriges uppträdande i internationella organisationer, biståndspolitik, handelspolitik, vårt agerande i utrikespolitiska sammanhang som ger bilden av Sverige. Det är vi helt överens om.

När Eva Zetterberg återigen tar upp frågan om ambassaden i Kinshasa skulle jag vilja ställa en enkel fråga: Vilken ambassad vill Eva Zetterberg lägga ned i stället? Vi måste göra en prioritering. Utskottet är tack och lov besparat att fatta detta beslut. Men om vi ändå lägger

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

oss ut för någon ambassad måste vi ha mycket starka skäl för det, anser jag. Jag kan inte se att de skälen finns för Kinshasa.

Jag skulle vilja höra med Eva Zetterberg, som betygar sin vilja att bidra till besparingar, vilken ambassad skall vi lägga ned i stället för Kinshasa.

Till F 2-anslaget återigen. Eva Zetterberg vände sig visserligen till utrikesministern, som då var här i kammaren, men i reservationen ingår en rad om att det råder obalans mellan neddragningarna på Försvarsdepartementets område och Utrikesdepartementets. Jag kan bara konstatera att som ordförande i utrikesutskottet har jag inte mandat att ta pengar från något annat utskott och säga att vi vill ha dem för att jämna ut neddragningarna. Det är inte vår uppgift.

Anf. 47 EVA ZETTERBERG (v) replik

Fru talman! Jag har den rollen klar för mig, Viola Furubjelke. Men jag menar att utskottet, om man anser att det här är en angelägen fråga, med kraft borde ha skickat tillbaka den till regeringen och sagt: Vi är inte nöjda med detta. Vi ger regeringen ett tillkännagivande om att komma igen med ökade anslag till fredsorganisationerna, om man nu vill det. Det är detta det hänger på.

Vilka ambassader skall man ta i stället? Ja, den frågan är betydligt svårare än att tala om vilka man inte skall ta. Det är vi helt överens om. Men jag hade ett exempel. Det ger i och för sig inte lika mycket pengar. Men det ger en del pengar. Vi har Heliga stolen.

Det finns naturligtvis intressanta kulturella anledningar till att behålla den, men de politiska och sakliga orsakerna finns inte alls på samma sätt som vad gäller Kinshasa. Jag menar att vi på motsvarande sätt kunde ha angett ett sådant exempel. Men vi hade också kunnat skicka tillbaka förslaget till UD och sagt: Ni får se över det. Vi tycker inte att det här var ett bra förslag. Ni får gå vidare och titta på vilka ambassader som är tänkbara i andra hand, om vi nu tillbakavisar förslaget om Kinshasa.

Anf. 48 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Det är många punkter som detta betänkande tar upp. Jag skall koncentrera mig på ett par. En hel del har redan sagts om den diplomatiska närvaron i Väst- och Centralafrika. Men jag känner också en förpliktelse, som medlem av Nordiska rådets presidium, att ha några synpunkter på det nordiska samarbetet.

Först skall jag konstatera att det nordiska samarbetet bygger på en genuin värdegemenskap mellan fem länder och tre självstyrande områden i Norden. Detta samarbete är unikt så till vida att det har en mycket stark folklig förankring. Därmed ges det en särskild legitimitet.

Jag tror att nordiskt samarbete även i framtiden kommer att fylla en viktig funktion. Det nordiska samarbetet mellan regeringar och parlament bör fördjupas så att det bäst tjänar de nordiska folkens intressen. Då är det av betydelse att sambanden mellan den nationella, den nordiska och den europeiska nivån stärks för att säkerställa att varje sakfråga hanteras i rätt sammanhang och för att undvika dubbelarbete.

I utredningsrapporten Nordiskt samarbete i en ny tid pekas dess tre huvudområden ut: samarbete inom Norden, Norden och Europa samt Norden och dess närområden.

Finlands och Sveriges inträde i EU för med sig delvis nya förutsättningar för detta samarbete när det gäller de nordiska parlamenten och regeringarna. Med tre nordiska länder och ett självstyrande område, Åland, inom EU och två länder i ett nära samarbetsförhållande genom avtal kommer det nordiska samarbetets betydelse att öka dels som en sammanhållande kraft i Norden, dels som en plattform för större påverkan i ett europeiskt sammanhang.

När Nordiska rådet hade möte i Reykjavik beslöt man där den 1 mars bl.a. följande: att godkänna de mål och prioriteringar som denna rapport tar upp, och som jag nyss återgav, samt att fastställa en rad förslag vid ett kommande möte i höst i finska Kuopio. Vidare skulle Nordiska ministerrådet rekommenderas att utarbeta ett förslag om nödvändiga ändringar i Helsingforsavtalet. Dessutom skulle Nordiska ministerrådet lägga mål och prioriteringar som föreslagits i rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" till grund för utarbetandet av plan och budget för det nordiska samarbetet under 1996.

Fru talman! Detta skedde i Reykjavik i månadsskiftet februari/mars. Knappt hade nyårsklockorna klingat ut förrän den svenska regeringen riktade ett ekonomiskt Alexanderhugg mot det nordiska samarbetet. Det höll på att bli både politiska och diplomatiska förvecklingar på en hög nordisk nivå.

Finland, Norge och Danmark protesterade mot Sveriges planer att skära ned bidragen till Nordiska rådet med bortemot 20 %, som finansministern och samarbetsministern proklamerade.

Finlands samarbetsminister Ole Norrback sade att det var ett dumt förslag som Sverige kom med. Norges Nordenminister Gunnar Berge sade: "Vi kommer mycket aktivt att försöka förmå svenskarna att ändra sig." Danmarks nordiska samarbetsminister, ekonomiminister Marianne Jelved säger att de här sparplanerna är en befängd idé i en tid då det finns behov av att stärka det nordiska samarbetet. Det sades också att det är viktigt att göra politiska och inte kamerala avvägningar i första hand.

Vi har en stor spardebatt i denna riksdag i denna tid, och visst skall vi spara. Jag tror att det är rimligt att vi också erinrar oss proportionerna. Vad det handlar om är 700 miljoner danska kronor, som hela den nordiska budgeten omfattar. Det skall ses i ljuset av de många miljarder vi nu lägger på ett i och för sig angeläget EU-samarbete. Det är i detta ljus vi skall se motionen från Folkpartiet och Centern, som tog upp att man först borde avhandla frågan om vad det är viktigt att göra i nordiskt samarbete.

Nu säger utskottet att det handlar om att förhandla med övriga nordiska länder inom ramen för nordiska ministerrådet. Som väl är ryckte de andra länderna ut och hejdade den svenska nedskärningen av nordiskt samarbete. Utskottet konstaterar, när man undkommit med blotta förskräckelsen, att budgeten minskades med 10 miljoner danska kronor och ytterligare några genom att indexuppskrivning inte skulle före-

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

komma. Jag påminner om att det är mycket blygsamma belopp vi lägger på det nordiska samarbetet.

Jag tror också att det är viktigt att i det nordiska samarbetet utveckla den PM som jag talade om inledningsvis, men också att Sveriges riksdag får en aktiv debatt kring det här. Jag tar för givet att det särskilda yttrande som fyra partier har ställt sig bakom också beaktas av den svenska regeringen i det nordiska samarbetet.

Fru talman! Några ord när det gäller det väst- och centralafrikanska samarbetet, som bl.a. en socialdemokratisk motion och en folkpartimotion där Erling Bager och jag själv står som undertecknare, har tagit upp. Den frågan har blivit mycket dominerande här i debatten.

Utskottet säger att man ser möjligheter att ha en nordisk sammanhållning utomlands, utskottet utesluter inte, etc. Man har sagt att man inte har avvisat. Men det som saknas är att man inte har en aktiv hållning till de här frågorna, där utskottet skulle kunna göra en insats.

Karl-Göran Biörsmark m.fl. har påtalat den väldiga snedfördelning som uppstått då vi har många ambassader och diplomatiska beskickningar i södra Afrika och tunnar ut och närmast utarmar Väst- och Centralafrika.

Nu säger Viola Furubjelke att man har kommit mycket långt i samtal med företrädare för de berörda som är verksamma i de här områdena och man tror att man skall kunna hitta en lösning. Men, fru talman, tillvaron är full av paradoxer. Samtidigt som Sverige drar ned sin utlandsrepresentation – jag tänker t.ex. på ambassaden i Kinshasa – rustar det fattiga Afrika upp sin diplomatiska och affärsmässiga relation med Sverige och Norden. I vår, jag tror att det handlar om maj månad, utnämns och ackrediteras ambassadör André Hombessa som ambassadör för Sverige.

Samtidigt upprättas ett konsulat här i Stockholm för att representera republiken Kongo, som är närmaste granne med Kinshasa, och ytterligare något eller några väst- och centralafrikanska länder. Tala om paradoxer!

I reservation nr 4 har reservanterna framhållit att det fransktalande Afrika behöver instanser som kan stödja politiska, kommersiella och biståndsmässiga insatser. Viola Furubjelke menade att det fanns en rad aspekter – hon nämnde utrikespolitiska, säkerhetspolitiska, biståndspolitiska och konsulära aspekter. Jag skulle vilja fråga: Vilken aspekt har vägt så tungt att utrikesutskottet avstått från att uttala sig till förmån för att ha kvar denna beskickning, en beskickning som har betjänat ett område där svenska insatser har en mer än hundraårig historia? Det är därför reservanterna anser det så olyckligt att nu närmast uttala sitt stöd för tanken att detta är en ambassad som man kan släppa.

Jag tror alltså att den här negativa förändringen kommer att ses som ett övergivande av detta utsatta område. Mitt intryck – det fick jag också styrkt då jag var FN-delegat i New York en tid – är att världen håller på att överge Afrika. I denna utveckling rättar Sverige in sig i ledet. Det känns mycket dystert att behöva konstatera det, fru talman. Därför ställer jag min förhoppning till att regeringen tar den här debat-

ten till sig och ser vilken ovärderlig tillgång det är att ha just en ambassad på plats.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 4.

Anf. 49 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! Tala om paradoxer! sade Elver Jonsson och menade att det skulle vara en sådan att afrikanska länder öppnar konsulat i Stockholm medan vi inte har motsvarande närvaro i deras länder. Jag kan inte hålla med om att det är en paradox. I så fall har vi levt med en paradox under hela den tid då vi men inte de afrikanska länderna haft diplomatisk närvaro.

Vi välkomnar självfallet all diplomatisk närvaro som vi kan få här i Stockholm, och vi är glada att man söker sig hit. Det tyder på att man tycker att kontakterna med Sverige är goda och viktiga, inte på att de är oviktiga och att vi, som Elver Jonsson påstod, håller på att överge Afrika. Jag tror inte att man tycker det utan det rakt motsatta.

Elver Jonsson tyckte att vi i utskottet skulle ha varit aktivare och tydligt ha uttalat att ambassaden i Kinshasa inte skall läggas ned. Vi har inte gjort några tillkännagivanden när det gäller de andra ambassader som jag nämnde – den i Amman och i Lima. Vi har bara med anförande av fredsprocessen respektive viktiga handelspolitiska åtgärder och mänskliga-rättighets-åtgärder sagt att vi hyser tveksamhet mot att de här ambassaderna skulle läggas ned.

Vi blev i utskottet uppvaktade om ambassaden i Kinshasa av representanter för kyrkliga biståndsorganisationer som verkar som missionärer i området. De sade till oss att den ambassad som Sverige i dag har i Kinshasa inte är tillräckligt stor för att kunna ta emot dem, om ett evakueringsbehov uppstår – då skulle de få vända sig till en annan ambassad. De sade vidare att landet och terrängen gör att de egentligen inte särskilt ofta kan besöka ambassaden. De sade också att de i händelse av kris nog skulle vända sig till den tyska ambassaden.

Samtidigt känner vi till att förhandlingar pågår inom UD. Vi har informerats om att det var mycket bra förslag som UD hade att erbjuda de här missionärerna: ett hus, ett intressekontor, som de skulle kunna ha som centrum. Utrikesutskottets majoritet anser att det är att ta på sig ett mycket stort ansvar att skriva negativt om en nedläggning av ambassaden i Kinshasa – vi i majoriteten ansåg inte att det fanns motiv för ett sådant uttalande när det gällde Kinshasa.

Anf. 50 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Visst är det en paradox! I så fall, sade den socialdemokratiska talesmannen här, har vi levt med den paradoxen länge. Ja, den paradoxen består i det koloniala välde vi har haft de sista hundra åren! Har inte Viola Furubjelke som ordförande i utskottet insett att det spelar en inte föraktlig roll? Det handlar om fattiga länder och deras bristande möjligheter att vara diplomatiskt och affärsmässigt aktiva.

Det handlar naturligtvis också om besparingar – jag är medveten om det. Men då tycker jag att man får ta fasta på det faktum att den

Prot. 1994/95:73

15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

södra delen av Afrika – de engelsktalande områdena – har sju beskickningar, medan det i den här delen skulle bli noll.

Viola Furubjelke sade att de som uppvaktade utskottet kanske inte var så angelägna att behålla ambassaden i Kinshasa. Jag tvivlar på att det är en riktig bild. Visserligen sade de, som Viola Furubjelke nämnde, att en svensk representation kanske inte är viktig enbart för deras egen del utan också för den signal som det betyder om Sveriges inställning. Jag tror att vi borde ta till oss att dessa biståndsarbetare, som under långt tid har jobbat där, inte i första hand talar för sig själva. Den signalen borde också utrikesutskottet ta till sig. Det är kanske i första hand för Sveriges del som de har talat, och det bör inte vara ett svagare argument än om de hade pläderat enbart för sina egna snäva intressen.

Viola Furubjelke sade också att vi prioriterar södra Afrika. Ja, visst gör vi det. Men vi gör det på ett sådant sätt att vi överger och utarmar den väst- och centralafrikanska, fransktalande delen. Detta är, fru talman, mycket olyckligt!

Anf. 51 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! Jag vill bara avslutningsvis konstatera att det är betydligt lättare att vara i opposition och kunna tillgodose önskemålen från de grupper som önskar våra tjänster. Jag tycker att Elver Jonsson i hederlighetens namn skulle säga vilken ambassad vi skall lägga ned i stället.

Anf. 52 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Jag är icke i stånd att göra den avvägningen. Men utskottet borde mycket noga överväga detta med tanke på den ojämna situation som råder när det gäller afrikansk representation. Det är viktigt att vår representation får en sådan utformning att det inte kan sägas om Sverige att vi överger den fattigaste och kanske svåraste delen av Afrika. Det är viktigt att regeringen tar på sig det ansvaret, och på den punkten ställer jag min förhoppning till utrikesministern, som självfallet kommer att ta del av den här debatten via protokollet.

Viola Furubjelke sade att det är lättare att vara i opposition. Det är väl en skön själs bekännelse efter tre år i opposition! Det kan förklara en del av de socialdemokratiska överlöpningsarna från den tiden.

Det här är naturligtvis ett lika svårt beslut för Folkpartiet som för den socialdemokratiska regeringen. Vi tar också ett budgetansvar och ser till att utgifter och inkomster går ihop, men vi har ändå bedömt att det var viktigt att värna om ambassaden i Kinshasa – ställningstagandet berör den fattigaste och svagaste delen av Afrika. Det finns socialdemokrater i denna kammare som har uttryckt samma tankegångar, så de är inte unika.

Jag skulle vilja att Viola Furubjelke utnyttjade hela den tid hon har till förfogande i nästa replik. Hon undvek tidigare helt mitt resonemang om det nordiska samarbetet. Min fråga är vilken tilltro vi skall ha till utskottets uttalande om att riksdagen nu skall följa det samarbetet och se till att det parlamentariska inflytandet säkras. Det har varit en huvud-

tanke då Nordiska rådet har diskuterat framtida nordiskt samarbete. Dessa tankegångar framförs i en motion från Centern och Folkpartiet, som följs upp av nästan halva utskottet. Det är viktigt att det får ett genomslag då samarbetsministern och den svenska regeringen tar sig an nordiska samarbetsfrågor – det är kanske rent av viktigare nu då vi befinner oss innanför EU-gränsen än det var tidigare.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 53 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! Elver Jonsson sade att han inte är i stånd att göra några överväganden om vilken ambassad man skall lägga ned i stället för den i Kinshasa. Men ändå anser sig Elver Jonsson vara i stånd att göra bedömningen att ambassaden i Kinshasa inte bör läggas ned. Det tycker jag är en paradox – en sann paradox!

Elver Jonsson bad mig kommentera det nordiska samarbete som har föranlett ett särskilt yttrande till utskottsbetänkandet. Jag kan göra det genom att säga att jag anser att Elver Jonsson själv, som ledamot av Nordiska rådets presidium, självfallet måste ålägga sig ett ganska stort ansvar för att det parlamentariska inflytandet i Nordiska rådet ökar och att debatten här i kammaren omkring Nordiska rådets verksamhet blir livligare.

Det finns, som jag sade i mitt svar till Helena Nilsson, möjligheter för riksdagsledamöter att under året engagera sig i Nordiska rådets frågor, att motionera om dem när vi har Nordiska rådets berättelse på bordet och att på andra sätt visa ett intresse för verksamheten i Nordiska rådet. Jag håller naturligtvis med Elver Jonsson om att den är mycket viktig och av vitalt intresse för riksdagen och för Sverige. Jag tycker att det ankommer på oss alla här i kammaren att försöka höja temperaturen i debatten när det gäller Nordiska rådet.

Fru talman! Den här debatten har handlat väldigt mycket om besparingar. Det kanske något har förtagit bilden av att de anslag som vi har att besluta om ändå går till många oerhört viktiga och angelägna ändamål. Trots besparingarna bedrivs oerhört mycket god verksamhet.

Sverige har en god representation i utlandet. Sverige utför ett stort och viktigt arbete i internationella organisationer för fredsbevarande insatser. Sverige har fortfarande ett unikt samarbete med enskilda organisationer på området freds- och säkerhetsskapande arbete.

Jag tycker att det är viktigt att de positiva delarna i den här verksamheten inte förtas av gnällighet runt budgetbesparingar. Med detta, fru talman, är debatten avslutad för min del.

Anf. 54 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Jag tar det som ett löfte från Viola Furubjelke om att hon är beredd att medverka till vad hon kallar för att höja temperaturen när det gäller frågor om nordiskt samarbete. Jag tror nog att det också finns ett behov av att regeringen mera tydligt redovisar sitt arbete i den delen. Som jag uttryckte det i min replik kommer nordiskt samarbete att vara ännu viktigare då vi har ett delat Norden och världens längsta EU-gräns. Vi måste prioritera de frågorna.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Utskottets ordförande sade här att det är svagt att jag inte är i stånd att säga vilken ambassad som skall läggas ner i stället. Men, fru talman, jag tycker att det skulle vara förmätet av en lekman, därtill icke tillhörande utskottet, att peka ut det.

Vad jag har krävt och vad reservanterna önskar och begär är att man inte låter det bli en ordning som gör att den svagaste delen i denna utsatta kontinent får en diplomatisk utarmning. Det är därför det är så viktigt att regeringen också läser in önskemålet i reservation 4.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

På förslag av andre vice talmannen beslöt kammaren att ajournera förhandlingarna till kl 12.30 då voteringen skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 12.30.

Beslut

KU44 Frågor om riksdagsledamöters ekonomiska intressen m.m.

Mom. 1 (vidgat uppdrag för arbetsgruppen)

1. utskottet
 2. res. 1 (mp)
- Votering:
296 för utskottet
13 för res. 1
40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 149 s, 73 m, 23 c, 21 fp, 18 v, 12 kds
För res. 1: 13 mp
Frånvarande: 12 s, 7 m, 4 c, 5 fp, 4 v, 5 mp, 3 kds

Mom. 2 (uttalande till arbetsgruppen)

1. utskottet
 2. res. 2 (m)
- Votering:
238 för utskottet
75 för res. 2

1 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 24 c, 21 fp, 18 v, 14 mp, 11 kds
För res. 2: 74 m, 1 kds
Avstod: 1 m
Frånvarande: 11 s, 5 m, 3 c, 5 fp, 4 v, 4 mp, 3 kds

Prot. 1994/95:73
15 mars

UU12 Reformering av övervakningssystemet enligt Europakonventionen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UU13 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1994/95

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UU14 Vissa anslag m.m. inom Utrikesdepartementets område

Mom. 1 (besparingsåtgärder för budgetåren 1997 och 1998)

1. utskottet

2. res. 1 i motsvarande del (mp)

Votering:

296 för utskottet

15 för res. 1

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 147 s, 75 m, 24 c, 21 fp, 17 v, 12 kds

För res. 1: 1 v, 14 mp

Frånvarande: 14 s, 5 m, 3 c, 5 fp, 4 v, 4 mp, 3 kds

Mom. 2 (parlamentarisk översyn)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kds)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 8 (Sveriges representation i Kinshasa)

1. utskottet

2. res. 4 (fp, v, kds)

Votering:

219 för utskottet

57 för res. 4

37 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 149 s, 39 m, 24 c, 1 v, 6 mp

För res. 4: 21 fp, 17 v, 7 mp, 12 kds

Avstod: 1 s, 35 m, 1 mp

Frånvarande: 11 s, 6 m, 3 c, 5 fp, 4 v, 4 mp, 3 kds

Inga Berggren, Eva Björne, Göran R Hedberg, Anders G Högmark, Jeppe Johnsson och Sten Tolgfors (alla m) anmälde att de avsett avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Peter Weibull Bernström (m) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats vara frånvarande.

Mom. 12 (miljöattaché i New York)

1. utskottet

2. res. 5 (mp, v)

Votering:

281 för utskottet

33 för res. 5

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 75 m, 23 c, 21 fp, 12 kds

För res. 5: 18 v, 15 mp

Frånvarande: 11 s, 5 m, 4 c, 5 fp, 4 v, 3 mp, 3 kds

Mom. 40 (information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling)

1. utskottet

2. res. 11 (v, c, fp, mp, kds)

Votering:

157 för utskottet

86 för res. 11

72 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 7 m

För res. 11: 24 c, 21 fp, 18 v, 11 mp, 12 kds

Avstod: 68 m, 4 mp

Frånvarande: 11 s, 5 m, 3 c, 5 fp, 4 v, 3 mp, 3 kds

Anna Åkerhielm (m) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

8 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledningen av prop. 1994/95:160 Sveriges samarbete med Central- och Östeuropa:

1994/95:U26 av Bodil Francke Ohlsson m.fl. (mp)

1994/95:U27 av Håkan Holmberg m.fl. (fp)

1994/95:U28 av Christina Pettersson och Anita Johansson (s)

1994/95:U29 av Marianne Carlström m.fl. (s, c, v, mp, kds)

1994/95:U30 av Carl Bildt m.fl. (m)

1994/95:U31 av Alf Svensson m.fl. (kds)
1994/95:U32 av Helena Nilsson m.fl. (c)
1994/95:U33 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

9 § Kammaren åtskildes kl. 12.40.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. 7 § anf. 27
(delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Prot. 1994/95:73
15 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	
3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 8 mars.....	
AU7 Anslag till jämställdhet m.m.	
AU6 Arbetsdomstolen m.m., anslag	
AU10 Statliga arbetsgivarfrågor.....	
AU14 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1994/95.....	
JoU12 Forskning och försök rörande alternativ till burhåll- ning av värphöns.....	
NU14 Tilläggsbudget	
NU15 Kreditgarantier för fartygsfinansiering.....	
NU16 Avtal om avräkning vid handel med finansiella in- strument och valuta.....	
KU27 Riksdagens revisorers förslag angående tillsyn – in- nebörd och tillämpning	
KU29 Kommunallagsanpassning av kyrkolagen m.m.	
KU34 Stöd till politiska partier	
KU35 Anslag till Datainspektionen.....	
JuU9 Några frågor angående EG-domstolen.....	
JuU10 Särskild utlänningskontroll	
LU17 Ansvar för skada vid internationell järnvägstrafik, m.m.....	
LU18 Ändring i lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden.....	
FöU6 Vissa organisationsfrågor, m.m.	
SfU11 Invandring – Tilläggsbudget	
SoU12 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1994/95.....	
KrU9 Folkbildning	
KrU10 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	
KrU11 Arkivet för ljud och bild	
KrU12 Stöd till trossamfund m.m.....	
KrU13 Lotterifrågor	
KrU20 Forskning.....	
TU10 Viss internationell verksamhet	
TU11 Överstyrelsen för civil beredskap.....	
BoU10 Kulturstöd vid ombyggnad m.m.....	
BoU11 Allmänna samlingslokaler	
BoU12 Länsstyrelserna	

Beslut om samlad votering	Prot. 1994/95:73.....	8
	15 mars	
4 § Frågor om riksdagsledamöternas ekonomiska intressen		8
m.m.		8
Konstitutionsutskottets betänkande 1994/95:KU44		8
Anf. 1 OLA KARLSSON (m).....		8
Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp).....		9
Anf. 3 KURT OVE JOHANSSON (s).....		10
Anf. 4 PETER ERIKSSON (mp) replik.....		12
Anf. 5 KURT OVE JOHANSSON (s) replik.....		12
Anf. 6 PETER ERIKSSON (mp) replik.....		12
Anf. 7 KURT OVE JOHANSSON (s) replik.....		13
Anf. 8 BARBRO WESTERHOLM (fp).....		13
Anf. 9 EVA ZETTERBERG (v).....		15
Anf. 10 KURT OVE JOHANSSON (s).....		17
Anf. 11 EVA ZETTERBERG (v) replik.....		17
Anf. 12 OLA KARLSSON (m).....		18
Anf. 13 EVA ZETTERBERG (v) replik.....		18
Anf. 14 OLA KARLSSON (m) replik.....		19
Anf. 15 EVA ZETTERBERG (v) replik.....		19
Anf. 16 KURT OVE JOHANSSON (s).....		20
Anf. 17 OLA KARLSSON (m) replik.....		20
Anf. 18 KURT OVE JOHANSSON (s) replik.....		21
Anf. 19 OLA KARLSSON (m) replik.....		21
Anf. 20 KURT OVE JOHANSSON (s) replik.....		22
Anf. 21 PETER ERIKSSON (mp).....		22
Anf. 22 EVA ZETTERBERG (v).....		23
Anf. 23 PETER ERIKSSON (mp).....		23
(Beslut fattades efter 7 §.).....		23
5 § Reformering av övervakningssystemet enligt Europa-		
konventionen		24
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU12.....		24
(Beslut fattades efter 7 §.).....		24
6 § Tilläggsbudget till statsbudget för budgetåret 1994/95		24
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU13.....		24
(Beslut fattades efter 7 §.).....		24
7 § Vissa anslag m.m. inom Utrikesdepartementets område		24
Utrikesutskottets betänkande 1994/95:UU14.....		24
Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m).....		24
Anf. 25 HELENA NILSSON (c).....		26
Anf. 26 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp).....		27
Anf. 27 EVA ZETTERBERG (v).....		29
Anf. 28 PETER ERIKSSON (mp).....		32
Anf. 29 INGRID NÄSLUND (kds).....	55	33

Prot. 1994/95:73
15 mars

Anf. 30	VIOLA FURUBJELKE (s)
Anf. 31	GÖRAN LENNMARKER (m) replik
Anf. 32	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 33	GÖRAN LENNMARKER (m) replik
Anf. 34	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 35	PETER ERIKSSON (mp) replik
Anf. 36	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 37	PETER ERIKSSON (mp) replik
Anf. 38	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 39	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik
Anf. 40	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 41	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp) replik
Anf. 42	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 43	HELENA NILSSON (c) replik
Anf. 44	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 45	EVA ZETTERBERG (v) replik
Anf. 46	VIOLA FURUBJELKE (s) replik
Anf. 47	EVA ZETTERBERG (v) replik
Anf. 48	ELVER JONSSON (fp)
Anf. 49	VIOLA FURUBJELKE (s)
Anf. 50	ELVER JONSSON (fp)
Anf. 51	VIOLA FURUBJELKE (s)
Anf. 52	ELVER JONSSON (fp)
Anf. 53	VIOLA FURUBJELKE (s)
Anf. 54	ELVER JONSSON (fp)

Ajournering.....

Återupptagna förhandlingar

Beslut

KU44 Frågor om riksdagsledamöters ekonomiska intressen
m.m.

UU12 Reformering av övervakningssystemet enligt Euro-
pakonventionen

UU13 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret
1994/95.....

UU14 Vissa anslag m.m. inom Utrikesdepartementets om-
råde.....

8 § Bordläggning.....

9 § Kammaren åtskildes kl. 12.40.....